

Glavni urednik
Marjan Horvat

Odgovorni urednik
Ciril Brajer

Telefon
311-956, 313-942
Naročnina
in prodaja 321-255
Telefaks 317-298
Naslov:
ČZP Enotnost
Dalmatinova 4,
Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 10. aprila 1992, št. 15, letnik 51, cena 66 tolarjev

št.

15

LAŽ IMA KRATKE NOGE

● Neodvisnost KNSS je o izklapljanju elektrike in blokadi cest obvestila sindikalne organizacije iz Italije, Švice, Avstrije in Nemčije. Sporočile so, da imajo tovrstno početje pri njih za uporabo proti državi, ki nima nobene zveze s stavko in je tako podvrženo kazenskemu pregonu. Zahodnoevropski kolegi so se posebej zgražali nad tem, da se je generalne stavke lotila ravno ZSSS, ki je pravna naslednica komunističnih sindikatov, ki v vseh desetletjih totalitarnega partijskega sistema niso bili sposobni organizirati niti ene same stavke. (Dnevnik, sobota, 4. 4. 1992)

● Fritz Schösser, predsednik Zveze nemških sindikatov DGB za Bavarsko, je med obiskom v Mariboru še posebej opozoril na negativne posledice nelojalnosti med sindikati, ki jo je zasledil v ocenah zadnje opozorilne stavke s strani Neodvisnih sindikatov: »Če pri nas kateri sindikat organizira stavko, se drugi ne vmešava v to!« (Delo, ponedeljek, 6. 4. 1992)

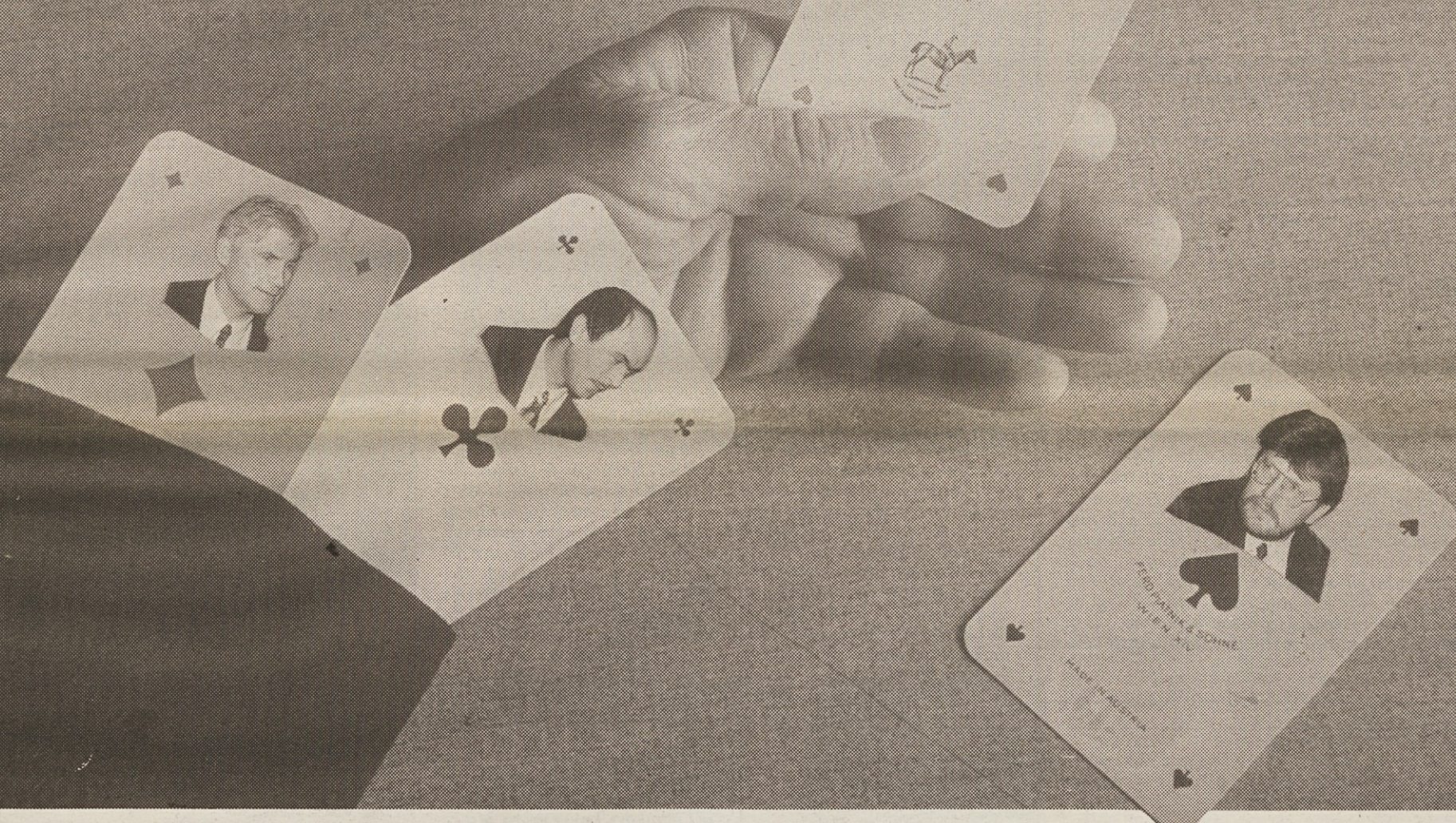
● Bavarski sindikalist Fritz Schösser je na pogovoru s SSS med vrsticami podučil vladno Lojzeta Peterle, da se ne bi smela vmešavati v boj med delodajalci in sindikati. Če vlada skuša zmanjšati pravice sindikatov, je v tem primeru dovoljena politična stavka.

STRAN 2

PETERLE: TO JE POLITIČNI

POKER

Marke, ki jih ne izpulimo, vtaknejo kapitalisti v svoj žep

Odgovor iščemo na 5. strani DE

Tuje izkušnje na 4. strani

Bo Anžur prevaral delavce Adrie?

Odgovor iščemo
na 5. strani DE

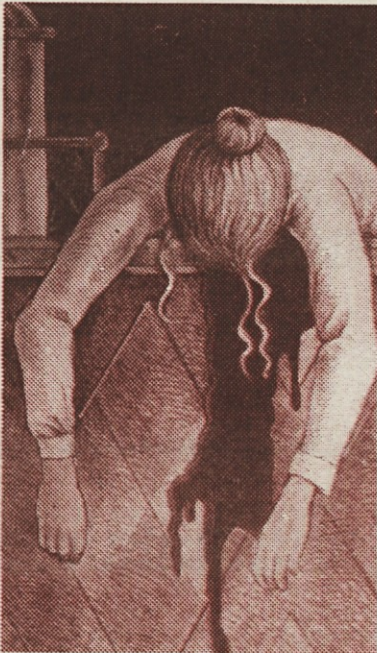
DE, četrtek ob 14.00

Lojze Peterle, ki ne zmaguje zaradi svojih kakovosti, ampak zaradi slabosti svojih nasprotnikov, v vsaki obrambi uporabi kaj slikovitega. Prejšnjič so bile to vile, tokrat politični poker. Politični res, a nekje so karte vendarle povsem odkrite, in to že lep čas:

Peterletova vlada ni kos predvsem gospodarskemu razvoju Slovenije. Od tod se le še vrstijo neodigrane karte – sociala, šolstvo, kultura, ignoranca sindikatov...

Skratka, vlada nam doslej ni znala predstaviti vizije, kakršno si ta narod zasluži oziroma želi.

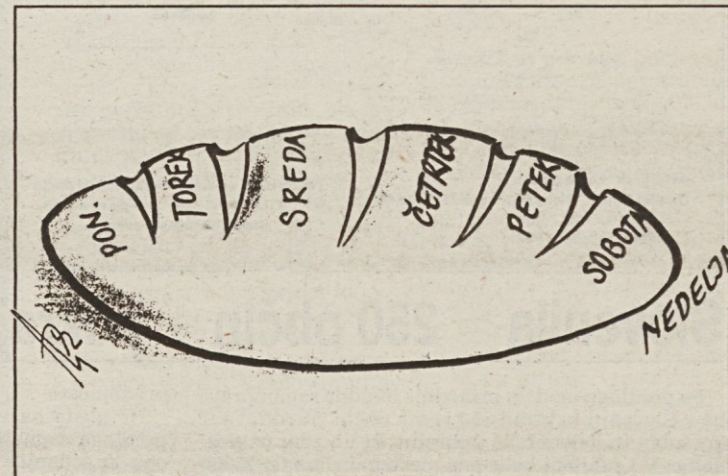
Politični poker se potemtakem začne šele od tod. Peterle je adut le zato, ker so ostali asi »umazani«.

GROZA

Bog pomagaj,
ko razum
izgine v noči,
ko zmaga
nacionalizem,
ko človeka vodi
le še čredni
nagon ...

stran 14

DRUŽINA OBVISELA V ZRAKU

Ne morejo plačati stanarine, ne morejo plačati elektrike, ne morejo plačati ničesar ... stran 13

Piše: Marjan Horvat

LAŽ IMA KRATKE NOGE

Vodstvo Neodvisnosti – Konfederacije novih sindikatov Slovenije je vesoljni javnosti sporočilo, da so postopki, ki jih je ubrala Zveza svobodnih sindikatov Slovenije ob minuli stavki, nezakoniti. V Sloveniji seveda ta informacija in stališče ni naletelo na poseben odmev, kajti sama stavka je pokazala, kdo so sindikati in kateri niso. Toda neverjetna lahkost sindikalnega delovanja se kaže v potezah **Tomšičevih sindikatov**, ko so, ne toliko potuhnjeno kot arogantno in neodgovorno, opozorili različne sindikalne centrale v sosedstvu in v Evropi, da se je treba nad tem zgražati, da gre za odpor proti državi, skorajda, da gre za državni udar.

V zadnjem času smo imeli priložnost poslušati vodjo bavarških sindikatov, ki je mimogrede, vendar dovolj nazorno opozoril na negativne posledice nelojalnosti med sindikati, ki jih je sam zasledil v ocenah zadnje opozorilne stavke s strani Neodvisnosti. Pribil je: »Če pri nas katerikoli sindikat organizira stavko, se drugi v to ne vmešava!«

Seveda takšna opozorila **Tomšiču** in njegovi kamarili nič ne pomenijo, saj je še zmeraj najbolj prepričan, da je oče slovenskega pluralizma, sindikalnega še posebej, in da lahko s starimi »štosi« prepičuje prepričane, kako pomembno je sindikalno gibanje v samostojni in novi slovenski državi. Resnici na ljubo velja bavarškemu šefu sindikatov Fritzu Schösserju pritrdati, ko je v pogovoru s podravskimi sindikati dejal, naj se KNSS raje bojuje z drugimi sindikati za prevlado proti naravnim sovražnikom. »Če delojemalci ne morejo drugače izraziti svojih zahtev, je stavka edina pravilna pot. In če gospod Tomšič, kot sem zasledil v vaših sredstvih informiranja, pravi, da so velika zahodna sindikalna gibanja kritizirala splošno opozorilno stavko, ki je bila 18. marca, potem pozablja na dve stvari: Prvič, velike sindikalne centrale v Zahodni Evropi se držijo načela, da ne predpisujejo pravil obnašanja drugim sindikalnim centralam, niti ne ocenjujejo njihovega dela. Zato ne verjamem, da bi bile te, ki so ocenjevale vašo stavko, kakšne posebno velike zahodnoevropske sindikalne centrale. Drugič, pa bi povabil gospoda Tomšiča, da pride v maju v München, saj če ne bodo uspela tarfna pogajanja sindikatov v javnih službah, se bo lahko na lastne oči prepričal, kako tramvaji blokirajo München.«

Poduk, ki ga je Tomšiču dal vodja bavarških sindikatov, je nazoren. Sklenili bi lahko približno takole: ker Tomšič in njegovi sindikati niso sposobni organizirati resne stavke, vsaj še naslednjih deset let, mu priporočamo, da ostanejo lojalni. Lojalni vsaj toliko, da tistim, ki se borijo za skorjico kruha na Slovenskem, ne »preprečujejo« tega boja. Prepričati ga tako in tako ne morejo, smrtno resno pa mislimo, da je prav, da imamo sindikalni pluralizem v Sloveniji, vendar ni prav, da imamo butaste sindikaliste. Tudi zato ne, ker se lahko Svobodni sindikati zategadelj preveč uspavajo, pa bi morda lahko ubrali zelo lahkotno različico bivanja v slovenskem političnem prostoru.

Spoštovana glavni in odgovorni urednik!

Neposredni povod za to pisanje je članek v DE števil. 14, z dne 3. 4. 1992, »Sveti gnev« s podnaslovom »Zakaj je mleko drago«, izpod peresa Srečka Čaterja. Čestitam mu za ta članek, pa vam tudi, ker ste ga objavili. Menim, da je to zelo učinkovit način za prikaz vzrokov za naše težave, njih nosilce in prikaz dejanske porabe davkov. Nadaljujte s takšnimi prikazi, ko z argumenti, ne da bi koga žalili, pokažete, v katerem grmu tiči začec naših težav.

Naj ob tej priložnosti dam še nekaj pobud:

– Srečku Čaterju predlagam, naj vsebino tega članka spravi še v druge časopise, predvsem v DELO, DNEVNIK itd.;

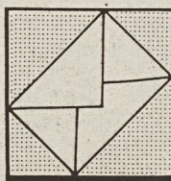
– koristno bi bilo na podoben način obdelati še nekaj primerov življenja in storitev, kjer bi dobili še bolj shrljivo sliko;

– menim, da bi bilo tudi zelo atraktivno pokazati, zakaj se je v 1991. letu dejansko porabil zbrani denar iz davčnin, in pri tem moralo avtorjev te orientacije;

– zelo poučni in všeč so mi tudi prikazi stanja v Opremi, Novolinu, Melaminu itd.

Le tako naprej in lep pozdrav!

Lojze Novak,
Verovškova 45, Ljubljana

Založba 2000

Revija 2000 je ena najstarejših revij na slovenskem knjižnem trgu in v slovenskem kulturnem prostoru. Izhajati je začela leta 1969. Skupino krščanskih študentov je vodil od ustanovitve naprej glavni in odgovorni urednik revije Peter Kovačič-Persin. Revija 2000 je značilna po tem, da je bila vedno dialoško odprta v slovenski prostor in da je bila dejansko laično usmerjena. Revija 2000 nikoli ni bila klerikalno usmerjena, prav zato pa se ni zapirala v cerkveno institucijo, ampak je bila krščanska samo v tisti meri, koli-

kor je krščanska filozofska, teološka in religiozna misel dejansko funkcionirala v prostoru, soočena z drugimi idejnimi tokovi. To je tudi njena dragocenost. Revija 2000 in krog, ki se je zbiral ob njej, je bila med začetniki demokrati-zacije, nikakor pa ni podlegla sedaj povsod pričujoči politizaciji. Še najbližja je krščanskim socializmom. Toda zato, ker je raje omogočala, kot da bi neko usmeritev diktirala, je sedaj praktično edini prostor, kjer se lahko na skupnih temah srečajo publicisti različnih političnih usmeritev.

Ob reviji izhaja tudi majhna knjižna zbirka. Od **politoloških del** je na razpolago zajetna knjiga Kocbekovih partizanskih spisov. OSVOBODILNI SPISI I. so delo, ki je izšlo ob pravem trenutku. Kocbek je bil morda edini resnični mislec revolucije na Slovenskem. Revolucija zanj ni bila zgolj prevzem oblasti, ampak globoko etično dejanje. Sedaj, ko je modno revolucijo devati v nič, je afirmativen odnos do tradicije partizanstva pogumno dejanje. Po porazu partijske oblasti je od revolucije ostala tista Kocbekova misel, ki jo je premislila in osmislila. Zaradi »drugačnega«, krščanskega in personalističnega miselnega ozadja je moral Kocbek obmolkniti in molčati ves čas stalinizacije javnega življenja, toda sedaj natisnjeni spisi, govori in pisma pričajo, kako je NOB bila še vse kaj drugega kot neka stalinistična »zarota«. Pravzaprav se nam vse bolj dozdeva, da je šele z odkritjem deleža Kocbekovih krščanskih socialistov v NOB revolucija postavljena v svoj celovit antifašistični okvir, da je šele s tem vzpostavljena tista celovitost NOB, ki jo je stalinizem zanimal.

Knjiga **Emmanuela Mouniera OSEBA IN DEJANJE** seznaja javnost z mislecem, ki je morda najbolj usodno vplival na Kocbeka pri nas. Mounier je bil temeljitelj **personalizma**, filozofske smeri, ki je še sedaj pri nas živa in ki se navezuje na tradicijo predvojnih revij »Križ na gori« in »Dejanje«.

Najnovejša knjiga, ki je izšla pri založbi 2000, pa je knjiga **dr. Ivana Kosovela**, filozofa srednje generacije, z naslovom O VERI IN VERJETJU. Kosovel razmišlja o filozofiji religije, obravnava pa mislece od nemškega filozofa Hegla pa do antropozofa Steinerja ali jezikoslovca Davidsona. Vera, ki ne ve, in um, ki ne najde – to sta protislovna pola, med katerima se giblje Kosovelovo raziskovanje.

Z dopisnico, ki jo pošljete na **Personalistično gibanje**, poštni predal 7, 61104 Ljubljana, se lahko naročite na revijo 2000. Lahko pa dobite po povzetju tudi komplet revij od št. 33-58 (zadnjih pet letnikov), knjige Ivana Mraka SMER IN PROTISMER, Emmanuela Mouniera OSEBA IN DEJANJE ter Ivana Kosovela O VERI IN VERJETJU ter knjigo Edvarda Kocbeka OSVOBODILNI SPISI I.

Samo bralci DE, ki bodo priložili oziroma pokazali ta članek, bodo nagrajeni z 20 odstotki popusta!

M. Š.

Spoštovani!

Od naših poslovnih partnerjev smo prejeli vabilo, da se vključimo v mednarodno akcijo zbiranja posetnic za Craiga Sherholda, sedemletnega dečka, ki ima zadnji stadij raka in zbira posetnice: na ta način bi namreč želel priti v Guinnessovo knjigo rekordov.

Hvaležen bi vam bil, če bi mu poslali svojo posetnico na njegov naslov:

CRAIG SHERHOLD
36 Shelby Road
Charshalton
Surry SN 1 LD
ENGLAND

Prosimo vas, da bi to pismo skupaj s priloženimi kopijami poslali na naslove desetih novih firm.

Lep pozdrav!

Drago Nanut,
Integral APP Primorska

Seveda bo tudi DE Craigu Sherholdu poslal vse posetnice, kar jih premore, posredoval pismo in sezname 120 firm, ki so se že vključile v akcijo, pa še naše bralce vabimo, naj sodelujejo. Hvala!

Uredništvo

Skupina
Amnesty International
Ljubljana
Tomšičeva 5, 61000 Ljubljana

Pozdravljeni!

Obveščamo Vas, da so od 1. 4. 1992 dalje uradne ure Skupine Amnesty International Ljubljana vsak delovni dan od 9. do 13. ure na Tomšičevi 5, Ljubljana, soba 91. Telefonska številka je (061) 161-065.

Vabljeni!

Predsednica
Suzana Dewa

Tel. (061) 161-065

Uradne ure: vsak dan 9–13

Amnesty International je neodvisno svetovno gibanje, ki deluje za izpustitev zapornikov vesti, si prizadeva za takojšnja in poštena sojenja vsem političnim zapornikom ter v vseh primerih nasprotuje mučenju, smrtni kazni, izvensodnim usmrtitvam in »izginotjem« ljudi.

UREDNIŠTVOM JAVNIH GLASIL

Za prijateljske in dobrososedske odnose med Slovenijo in Hrvaško

SDP, Socialnodemokratska prenova Slovenije, poudarja pričanje, da so prijateljski in dobrososedski odnosi med Slovenijo in Hrvaško v obojestransko korist. Zato z obžalovanjem ugotavlja, da vladi obeh držav ne storita dovolj za sprotno in sporazumno reševanje odprtih vprašanj, ki izhajajo iz realno različnih interesov obeh držav. Pogovori, ki jih je imelo vodstvo SDP na obmejnih območjih s Hrvaško so pokazali, da konkretni življenjski problemi ljudi zahtevajo tehtnejšo pozornost in večjo pobudo za njihovo odpravljanje. Pri tem SDP meni, da postopek imenovanja diplomatskih predstavnikov na obeh straneh traja že nerazumno dolgo. Z izmenjavo diplomatskih predstavnikov bi pokazali dobro voljo in interes, da se vzpostavijo in nadaljujejo gospodarski, kulturni, politični in vsakršni drugi stiki med državama. Za Slovenijo je vsekakor pomembno, da vzpostavi veleposlaništva v vseh najpomembnejših metropolah svetovne politike in ekonomije, prav pa bi bilo, če bi to takoj storila tudi v Zagrebu.

dr. Ciril Ribičič, Peter Bekeš, Borut Pahor
SDP Slovenije

VLADO HAAS SE JE UPOKOJIL

Zadnje dni februarja smo delavci delovne skupnosti Območnega sindikata Podravja na prisrčni svečanosti pospremili v pokoj Vlado Haasa.

Tega zagnanega sindikalista pozna veliko ljudi. Svoje sledi je pustil v njih, v nas. Skoraj tri desetletja aktivnega sindikalnega dela je za njim. Najprej je deloval kot sindikalni aktivist v odboru komunalnega in stanovanjskega gospodarstva, kje je opravljal različne odgovorne naloge, od predsednika občinskega odbora dejavnosti, preko republiškega pa vse do zveznega odbora te dejavnosti. Profesionalno je v sindikatu deloval od leta 1983, najprej v funkciji sveta za Podravje in nazadnje kot direktor Sintro d.o.o., podjetja za trgovino in storitve.

Vlado je bil v svojem razmišljanju in delovanju vedno za korak pred drugimi ali drugačnimi, naprednejšimi misli. Če si je Edo zaželel poglobljenega, duhovitega razgovora, iskričevega, ognjevitnega in argumentiranega soočenja mnenj, se je zapletel v razgovor z njim. Tudi ko je kdo v lastnem iskanju želel potrditve pravilnosti svojega razmišljanja ali ideje, je bilo poučno o tem za mnenje povprašati Vlada. Zelo odkrito in pošteno je vedno povedal, kar mu je ležalo na duši.

Veliko je bral in nam je lahko vsak čas postregel s primerjalnimi podatki, tako o življenju in delu na Zahodu nasploh, posebej pa ga je zanimalo delovanje sindikatov in posameznih deželah in tudi ta znanja in spoznanja nam je znal posredovati.

Tak, do konca pošten in zasleden, najprej do sebe in nato do drugih, vztrajen in odločen v dogovarjanju novega, drugačnega, je bil za marsikoga v podjetjih in oblastnih strukturah neprijeten sogovornik. Ampak novo, boljše se poraja prav iz sporov, iz različnosti, iz boja argumentov.

Njegov hobi, celo ljubezen, je zadnja leta računalništvo. Tudi s tem nas je znal pritegniti, tako da je marsikdo od nas »shodil« v obvladovanje tega znanja.

Vlado je še mladenič, zakoračil je v 55. leto, vendar je bolezen tista, ki mu narekuje zmernejši ritem dela in življenja.

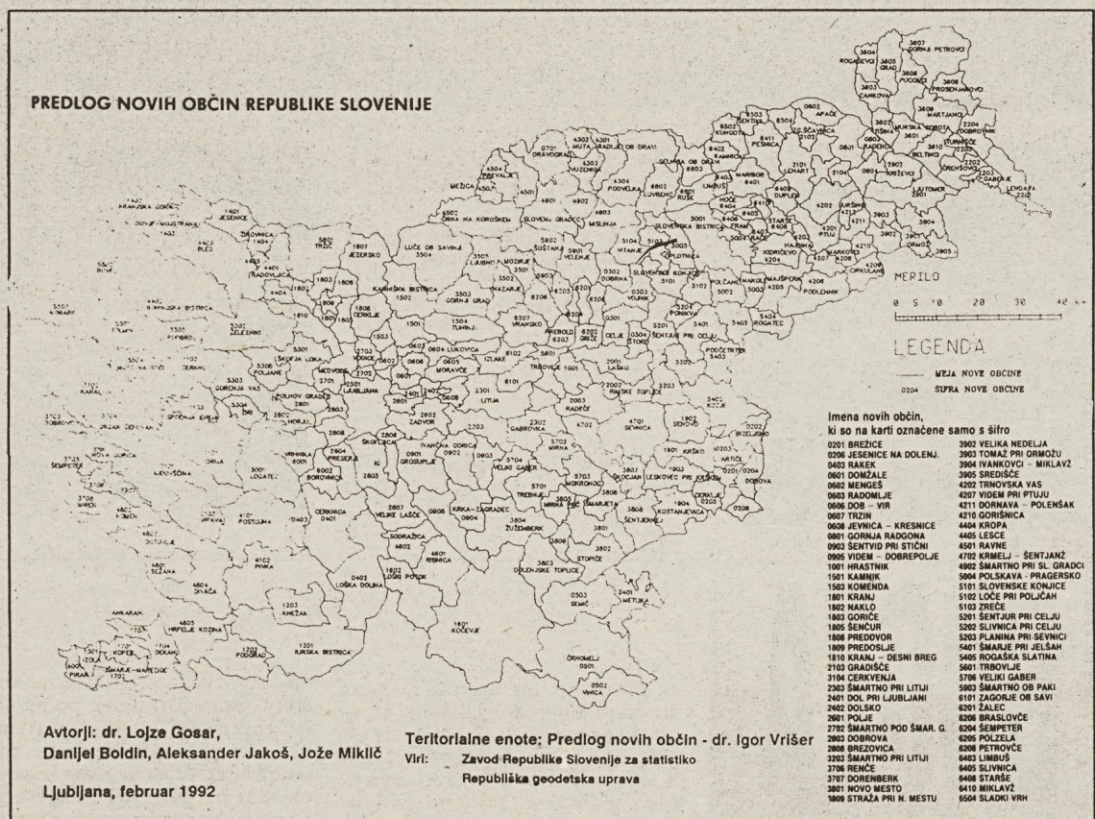
Vsakdo kdaj s seboj in zase naredi nekaj obračun svojega dela. Prepričani smo, da je Vlado s svojim delom v bistvu zadovoljen. Morebiti bi kdaj lahko bilo bolje, drugače, vendar ni. Ne on ne mi ne pristajamo na nekatere sedanje manire ocenjevanja polpreteklega obdobja in zmerjanja. Bili so drugi časi in bili smo drugačni ljudje.

Pustimo času, da bo pravičnejši razsodnik in ocenjevalec njegovega in tudi našega dela. Tista prijateljstva, Vlado, ki niso bila posledica le trenutne preračunljivosti, bodo ostala.

Pravi prijatelj, bomo še prihajali v tvoj dom, v katerem tudi tvoja Irena veliko pripomore k domačnosti in udobju.

Vlado, hvala za vse. Želimo ti le še zdavja.

Tvoji sodelavci
iz Območnega sindikata Podravja

Slovenija = 250 občin + pokrajin

Po predlogu modela prihodnje lokalne samouprave bo v Sloveniji kakšnih 250 novih občin, štirikrat več kot zdaj, in kakšnih 25 pokrajin, ki jih zdaj ne poznamo. V Ljubljani bo le ena mestna občina ter kakšnih deset predmestnih. Nove občine bodo imele le župana, svet in odbore. V občinah naj bi ljudje imeli možnost preskrbe z osnovnimi življenjskimi potrebščinami, v njih naj bi bile šole, zdravstvene in socialne ustanove. Po tem predlogu bodo občine opravljale tudi javne lokalne zadeve. Pokrajine bodo skrbjele zlasti za urejanje in varstvo prostora, prometa in zvez, nanje bo država prenesla tudi nekatere svoje

pristojnosti.

Ne glede na vik in krik, ki ga bodo zaradi tega predloga zagnali prizadeti predstavniki in birokracija iz sedanjih občin in njihovih institucij, saj so džava v malem, moramo pozdraviti predlog, ki bo našo ureditev približal tisti, ki jo imajo sosednje evropske države. Pozdravljamo jo zlasti zato, ker bodo nove občine imele minimalno število zaposlenih in se v njih ne bo bohotil administrativni aparat, ki zdaj sam sebi nalaga dela in ne skrbi za življenjske potrebe svojih občanov.

K. F.

PREDVOLILNA ARENA

Če bi sodili po popularnosti mariborske županje **Ma-gde Tovornik**, bi morali moškimi z zakonom prepovedati županovanje. Novopečeni župani, denimo kranjski Gros ali domžalski Schwartzbartl in še bi lahko naštevati, namreč pri ljudeh še zdaleč niso tako v čislju. Nekateri pa so se že morali posloviti od županskih poslov.

Na neki način je pravzaprav čudno, da Tovornikovi uspeva, kar večini ne, saj niti

Mati županja

pristna Štajerka ni, ampak je uvožena s Primorske. Tudi z znamenitim igralcem Arnoldom Tovornikom sploh ni v sorodu. Tudi temu, da je kemijski inženir in šefica sicer majhne stranke mariborskih socialistov (v mariborskem DPZ-ju imajo samo dva poslanca), ne gre pripisovati njene popularnosti. Prej bi rekli, da je za razliko od drugih župansko funkcijo razumela kot poslanstvo v imenu vseh ali vsaj velike večine občanov, ne pa le te ali one stranke. Povedano drugače, čeprav je na župansko mesto prišla bolj po naključju (na roko ji je šlo politično razmerje v občinskem parlamentu), je s tem, da je znala pritegniti vsečim projektom (na primer: Maribor-zdravo mesto, Sklad za talentirane otroke, različni ekološki projekti), izkoristila ponujeno priliko.

Svoj prirojeni ženski šarm prepleta s smislom za skupinsko delo, s svojima podžupanoma zgledno sodeluje. To ji omogoča, da je kos tudi takim zapletenim položajem, kot je bil znani lanski incident z JLA v Pekrah in kasneje v samem Mariboru. To seveda ne pomeni, da nima težav s takimi ali drugačnimi strankarskimi gorečnejši. Ima jih, vendar je dovolj pametna, da jih ne zaostruje do te mere, da postanejo neresljive. Predvsem pa z vedno novimi idejami, ki jih sicer ne vsiljuje, spravlja v obup svoje izvršnike, ki so po definiciji rutinerji.

Županja torej, pri kateri le redko kateremu pride na misel, da bi se je sramoval.

Če bi prerokovali, da bo podoba ljubljanskega župana krasila kakšno steno, kot denimo tista gospoda Hribarja, bi to zvenelo kot neslana šala. Dovolj pove že ljudski glas iz ankete, da ne zna šteti do pet, ali grafit na zidu »Strgar vrtnar«. Zdi se, da je **Jože Strgar** v mestno hišo prišel po pomoti. Če bi ga volili na neposrednih volitvah, bi zagotovo ostal tam, kjer je bil – v vrtnariji. Načeloma nihče nima nič proti vrtnarjem, nasprotno, večini se zdi kar lep pa tudi donosen poklic.

Vrtiček

toda sajenje rožic v Magistratu deluje tragikomično.

Če po vseh zdrakah in pripetljah na mestni parlament gledamo le še kot na gledališče, kjer naturski igrajo izvirne slovenske komedije, farse in grozljivke, potem bi te zagotovo pridobile težo, če bi glavno vlogo župana namesto Strgarja igral Polde Bibič. Ali obratno,

si predstavljate Jožeta Strgarja, da napol prebujenim potnikom v mestnih avtobusih navsezgodaj zjutraj recitira Prešernovo Zdravljico, kar je bil precej izvirne način predvolilnega boja, ki ga je uprizorjal Bibič?

Župana v glavnem ni doma, ampak roma po belem svetu. Res je, da ta potovanja Ljubljancem ne bodo kaj prida koristila, res je tudi, da kar nekaj stanejo, toda gotovo manj, kot bi stala vrtnarija v Tivoliju, ki so jo hoteli na vsak način prikazati kot za Ljubljano nepogrešljivo javno zadevo in jo seveda tudi plačati z denarjem davkoplačevalcev. Kakšno njegovo potovanje več in v pravem času bi zakrilo neprijetno dejstvo, da se prvi mož prestolnice ne meni dosti za zakonitost. Da bi se izognili nadaljnjim neprijetnostim, ki jih lahko podanikom izdajalsko prikaže tv kamera, bi bilo morda koristno, če bi župan na Dunaj, v Prago, Rim, Pariz in kar še je velikih belih mest po svetu, potoval s kočijo.

Jože Poglajen

PETERLE SE NE PUSTI OBRITI NA SUHO

Sredina parlamentarna komedija, v dveh dolgih, duhamornih delih, je kljub svoji neproduktivnosti prispevala k večji razvidnosti posameznih vlog v politični igri o mandatarstvu. Slovenci smo bili priča situaciji, ki je znova pokazala, da s Peterletovo vlado ni možno niti živeti niti umreti.

Parlamentarni razpravi, ali bo lje parlamentarnemu boju prvakov vseh treh koalicijskih taborov na Slovenskem je uspelo v čarovniški kuhinji izčrpati vse argumente za in proti predlaganemu vladnemu programu in njegovemu nosilcu Igorju Bavčarju. Krščanskih demokratov pri tem nikakor ni motilo, da se vedno znova, ob vsakem mandatarju, izčrpavajo z dokazovanjem, da vlada uresničuje, in to dokaj uspešno, gospodarski, razvojni in socialni program razpadle Demosove koalicije, ki pa skupščini ni bil nikdar celovito predstavljen, kaj šele da bi se le-ta do njega lahko tudi opredeljevala.

Mala koalicija je tako vse popoldne dokazovala, da vladi ni uspelo z velikih tem o osamosvajanju in slovenski državnosti ter spravnosti slovenskih državljanov preiti na teme preživetja mlade slovenske države in malega človeka, da smo priča procesu galopirajoče inflacije in gospodarske stagnacije, ki sprožata verigo socialnih posledic, padec realnega standarda, nezaposlenost in družbene konflikte. Vlada, namesto da bi odpirala nova delovna mesta, odpira cerkve, moli in postavlja oltarje, s katerih pridiga o svoji mesijanski vlogi v postkomunističnem času. Strankarske konflikte oziroma njihovo razreševanje ob posameznih ključnih sistemsko razvojnih zakonih, usodnih za uspešen prehod gospodarstva iz enega v drug sistem, pa namesto potencialom lastnega naroda prepušča »brezplačnim« tu-jim, zlasti ameriškim strokovnjakom, ki po Peterletovi oceni, Slovencev v ničemer ne zavezujejo. Takšni globoki naivnosti pa seveda zadnje čase naseda vedno manj Slovencev.

Na drugi strani pa je napadeni, razbiti Demos hitel dokazovati, da je gospodarski položaj prav obraten, da se inflacija umirja, da proizvodnja in izvoz na konvertibilne trge naraščata, da jim je

Mi kuhamo...

z »večino« v parlamentu uspelo sprejeti večino ključnih zakonov, da so vsi ostali v skupščinski proceduri in da tudi ni dvomiti, da v kratkem času ne bi bili sprejeti. Slišati je bilo celo ocene, da smo,

kar se tiče razvojnih perspektiv in zanemarjajoče stopnje nezaposlenosti, med vsemi vzhodnoevropskimi državami v najbolj ugodnem položaju. A kaj, ko so nam taisti ljudje pred časom obljub-

ljali med in mleko Zahodne Evrope. Očitno niso pripravljeni sprevideti, da je parlament praktično blokiran, da ni konsenza strank glede prehoda v nov kapitalistični sistem in da največjo

X-25 JAVLJA

Ali želite zvedeti, kakšen članek zadostuje, da KMEČKI GLAS (glavni urednik Boris Dolničar, nekdanji DELOV šef; odgovorni urednik Jože Rozman) sprejme koncept ter se povsem depolitizira?

...in dom

ARHIVI, DOSJEJI IN UDBOVCI

Eina največjih smešnic zadnjega časa je tista, ko se Ribičičev SDP (Stranka demokratične prenove ali Socialdemokratski prenovi) pripisuje vsa dediščina komunizma. V scenariju MEHKEGA PREHODA in še MEHKEJSEGA ATERIRANJA na poti iz »slovenske pomlad« v »večstrankarstvo« jim je očitno pripadla ta vloga, če več, sami so jo nase prav voljno vzeli. Že v samem »komunističnem bloku« – kakor demoscenci imenujejo vso nedemosovsko parlamentarno opozicijo (SSS, LDS, SDP) – se nekdanji komunistični trabanti iz SZDL, ZSMS, ZS, ZZB NOV poskušajo otestiti svoje dovčerajske preteklosti in pripadnosti tako, da povzajo »Črna Petra« v Ribičičeve politične karte. Ribičičevi prenovitelji pa so dejansko napravili tisti potrebn korak ven iz komunizma, prenovo so izpeljali sami, na sebi, do tiste mere, da so iz komunistov postali vsaj toliko demokrati (E. M. Pintar) ali socialdemokrati (C. Ribičič), kolikor so to tisti njihovi včerajšnji partijski kolegi iz enournih in enostrankarskih časov, ki so se tega spomnili do marca 90. Večina voditeljev demoscovskih političnih strank je bila v ZKS prav do nedavnega. Komunistem niso bili »tisti drugi« – saj so tudi oni sami prav tvorno sodelovali v istem sistemu. Kar pa se tiče tistih iz sedanje opozicije (Zakelj, Balazic, Ravnik, Semolič...), ki se otepajo komunističnega imena, pa lahko rečemo, da so prav do zadnjega večinoma predstavljali trdo linijo, ki se je otepala prenovi, demokratizaciji obstoječega sistema ali socialdemokratizacije ZKS.

V taki megli, ki je debelo prekrila kranjsko politično prizorišče, je lahko notranji minister Bavčar izjavil (Delo, 25. sept. 1990) naslednje: »Ker je nekaj članov komisije predlagalo, naj bi tudi v Sloveniji objavili spiske ljudi, ki so sodelovali v SDV – tako kot so to storili v Vzhodni Nemčiji, kjer se je izkazalo, da je bilo ovađstvo splošen pojav – je Igor Bavčar opozoril, da bi takšno objavljanje spisov prineslo več škode kot koristi.«

Videti je, da bo razlika med nekdanjo DDR in nekdanjo SFRJ/SRS naslednja: vzhodni Nemci gredo v Evropo brez svojih udbovcev, pa z arhivi, mi pa brez arhivov, zato pa z nešteti potuhnenimi udbovskimi konfidatci.

Moralna prenova družbe pa postavlja pred nas zahtevo po očiščenju (in ne po neki »reevangelizaciji«). Udbovstvo kot pojav splošnega ovađstva v partijsko-policijskem režimu, kot pojav »inženiranja človeških duš«, popolnega nadzora in popolne predvidljivosti dogajanja v vodeni družbi, je nekaj, kar tisti z vrha politične piramide enostavno ne dojemajo. Oni so bili namreč naročniki, oni so prejemali dnevna poročila, tisto, kar je nas dušilo, so oni imeli za »normalno delovanje sistema«. Partijsko-policijska diktatura je na Slovenskem bila »mekha« in manipulativna, zato sedaj vsi slovenski ex-komunisti (pa naj so se spremenili v opozicijo, igrali dvojno igr »alternativ« ali se notranje prenovili) menijo, da na njih ni greha oziroma da so si že prislužili odpustek. Oni nikoli ne bodo razumeli, kaj je doživljal Kocbek, kako se je godilo v zaporu Blažiču, Miklavčiču, Vilčniku... Cena mehkega prehoda utegne biti na dolgi rok višja prav zaradi želje politične elite, da ostane vse prikrito. Ne gre mi za maskevanje. Toda bilo bi neodgovorno dopustiti, da izgine zapuščina, tista dejanska zapuščina 45-letne diktature v smok, od koder lahko vsak čas njene sence pridejo straši v demokracijo. Da je celotna operacija »sestopa« suspekt, je ugotovil ameriški tisk na veliko jezo slovenskega že ob junjski vojni; tudi to je eden od razlogov obotavljanja pri priznanju RS. Tisto, kar je ostalo prikrito, je ves mehanizem delovanja partijsko-policijskega sistema. In če ne vemo, kako je to delovalo, tudi ne bomo vedeli, kako to za v prihodnje preprečiti. Slepo zaupanje v tovariša Bavčarja ne zadostuje.

Pred tednom je policijski minister zatrdil, da je Udba (oz. SDV) uničila svoje arhive ob menjavi oblasti. To pomeni, da je zanje nova oblast bila »sovražnik«. Tako delegitimiranje izvorne oblasti pa kaže na miselnost, ki je v udbovskih strukturah prisotna, na miselnost, ki je vzhodno od Kolpe pripeljala do tistega znanega odnosa: »Spoštovali bomo dca: »kracijo in volilne rezultate, mečimo pa, da Tudjmanova hadere ne izraža volje ljudstva.« Ta »visja« udbovska vednost o volji ljudstva je tisto, kar je moteče. In seveda njihov strah pred aslo vednostjo o njih

Mladen A. V. V.

Seveda pa temu nepolitičnemu, antipolitičnemu in samo še strokovnemu tedniku niti slučajno ni bilo odveč žrtvovati milijon tolarjev zato, da je lahko predsednik Kučan prišel v Tržič razdeliti nagrade v tej vrednosti kmečkemu bralstvu.

Vsaka zadeva ima svoj nauk in vsaka zamera tudi. Glasi se pa tako-le (po balkansko): »Ne talasaj!«. Še posebej, ko gre za udbovske dosjeje, ki jih tako in tako nikoli ni bilo. Verjetno so deponirani. Ali si predstavljate šele, kakšne nagrade bo delila bivša Udba na veliki javni nagradni prireditvi »ČLOVEK – NE JEZI SE«? Izpod ganka, izza šanka in seveda s tržiške veselice za VOS, KOS, VIS in Vas poroča, zbira in fotokopira

Vaš X-25

ceno za rešitve že sprejete zakonodaje plačuje prav mali človek, delavec, upokojenec, mladina, ki jim je ta oblast razblinila še zadnje upanje na dostojno preživetje. Glasovanje o konstruktivni zaupnici, ko je Igorju Bavčarju zmanjkalo 23 od potrebnih 121 glasov, je ponovno dokazalo, da so sredinske in levosredinske stranke enotne v oceni gospodarskega položaja in (ne)uspešnosti vladne politike, da se praktično vse, vključno z LDS in SDP, strinjajo s predlogom programa vlade, ki ga je predstavil Bavčar, niso pa enotne v trenutku, ko gre za prestižne interese posameznih strank. Če je mali koaliciji odrekla podporo SDP, ki jo je ta pri razdeljevanju vladnih stolčkov hote ignorirala, je seveda razumljivo, malo manj pa je razumljivo glasovanje poslancev LDS.

Tako ostaja v igri velika koalicija, ta trenutek zožena na LDS in SDP, saj je SKD odločno zavrnila kakršnokoli možnost sodelovanja v koaliciji z SDP. Razmislili bi le v primeru oblikovanja vlade narodne enotnosti.

Lahko bi dejali, da je časa za pogajanja in dogovarjanja parlamentarnih strank do naslednjega zasedanja skupščine dovolj. Vprašanje, kaj se bo dogajalo v tem času, pa ostaja seveda odprto.

Bavčar je sicer napovedal možnost rešitve vlade z odposlancem 9 ministrov in 2 podpredsednikov

vlade, članov strank male koalicije, če se bodo te tako dogovorile, s čimer bo seveda prišlo do vladne krize in do možnosti razpisa novih volitev še po stari zakonodaji, kolikor seveda ne bi v zelo kratkem času uspel referendum o volilnem zakonu, ki ga je pripravila SDZ – Narodno demokratska stranka. Ta zakon ima, glede na to, da je pisan na kožo volilcev, zelo velike možnosti, da bo referendumsko potrjen.

Tisto, kar Slovenci potrebujemo ta hip, kar bi nam spotrebu duha od parlamentarne in vladne kuhinje, so vsekakor predčasne volitve. Gospod Drnovšek po tej parlamentarni seji namreč prav tako ne more pričakovati, da ga bodo podprle vse stranke male koalicije ali vsaj pretežni del njihovih poslancev. Najtežje seveda prav poslanci SDS. Prav tako si njegovo izvolitev težko predstavljamo brez podpore vsaj dela »Demosovih« poslancev, razen v primeru, če bi mu uspelo v kratkem času prepričati večino parlamentarnih strank o vladi narodne enotnosti kot edini možni varianti, ki bi jo lahko speljali brez volitev. Na takšno rešitev pa po tej seji, ki je Peterletu začasno okrepila položaj, le-ta ne bo hotel pristati, razen v primeru odposlanka ministrov in podpredsednikov. Peterleta bi ta hip lahko obrile na suho le predčasno razpisane volitve.

Branka Preželj

MARKE, KI JIH NE IZPULIMO, VTAKNEJO KAPITALISTI V SVOJ ŽEP

Fritz Schösser, predsednik bavarske DGB je bil skupaj z Jakobom Palirjem konec prejšnjega tedna na obisku pri Svobodnih sindikatih Slovenije. Aktivu sindikalnih delavcev je najprej predaval o delu svoje sindikalne zveze in razmerah v delavskem gibanju Evrope. Bil je pri predsedniku predsedstva R Slovenije Milanu Kučanu in Jožici Puhar, ministrici za delo, ki je vskočila namesto Andreja Ocvirka, ki je nenadoma odšel na kongres svoje stranke. Drugi dan je gosta v Mariboru sprejela županja Magda Tovornik, zatem pa se je v mariborski bolnišnici pogovarjal še z aktivisti Svobodnih sindikatov podravskega območja.

Iz uvodnega predavanja in odgovorov na vprašanja smo izbrali misli, ki se nam zdijo najbolj povezane z razmerami v Republiki Sloveniji.

● Državna agencija, ki prodaja vzhodnonemška podjetja, je takoj prodala nekaj »bonbončkov« oziroma cvetočih podjetij. Številna dobra podjetja pa so se začela sesipati, odkar jih vodi državna agencija. DGB ima stališče, da morajo delavci dobiti primerno odškodnino za to, kar

v Nemčiji ni sredstvo vodenja socialne politike. DGB pa bo dala soglasje za morebitne večje obdavčitve vseh, saj se socialna politika vodi na tej podlagi.

● DGB svoje bilance ne predloži ne vladi in ne širi javnosti, temveč le svojemu članstvu. Kljub temu, da je organizacija bogata, živimo in delamo v skromnih razmerah, saj denar hranimo za morebitne stavke in nadomestila stavgajočim delavcem. Bilanco sredstev in premoženja skrivamo, da nasprotna stran ne bi vedela, kako dolgo lahko zdržimo v stavki.

● Pred vsakimi volitvami DGB sestavi spisek tistega, kar pričakujemo od vlade, parlamenta in poslancev. To pošljemo strankam in pričakujemo, da se bodo izjasnile. Sindikalisti se zatem udeležimo predvolilnih shodov in kandidate za poslance javno sprašujemo o njihovem odnosu do naših zahtev. Tako postanejo stališča DGB, strank in kandidatov za poslance javno znana in ljudje se lahko samostojno odločijo, komu bodo dali svoj glas. Na prejšnjih volitvah smo hoteli zamenjati stranke na oblasti,

ZVEZA SVOBODNIH SINDIKATOV SLOVENIJE

IZJAVA

Podpisani(a) *Fritz Schösser*
rjen(a) *4.4.1992*
zaposlen(a) v *Šte. Ljudmilažar Bayun*

izjavljam, da želim (postati član(ica) sindikata (postati član(ica) sindikata)

1. dejavnosti družbenih in državnih organov Slovenije
2. dejavnosti energetske Slovenije
3. dejavnosti finančnih organizacij Slovenije
4. delavcev gostinstva in turizma Slovenije
5. gostinstva Slovenije
6. delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije
7. delavcev kemične, gumarske in nekovinske industrije Slovenije
8. kmetstva in živilske industrije Slovenije
9. komunalnega in stanovanjskega gospodarstva Slovenije
10. delavcev kovinske in elektro industrije Slovenije
11. delavcev v kulturi Slovenije
12. letarstva Slovenije
13. obrtnih delavcev Slovenije
14. papirne, grafične in časopisno-informativne, založniške in novinarske dejavnosti Slovenije
15. delavcev prometa in zvez Slovenije
16. tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije
17. delavcev trgovine Slovenije
18. delavcev v vzgoji, izobraževanju in znanosti Slovenije
19. zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije
20. delavcev železniške dejavnosti Slovenije
21. drugo

Sprejemam statut in program sindikata, v katerega se včlanjujem, in Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

v *Slovenija* dne *4.4.1992*

Podpis

Predsednik DGB Svobodne dežele Bavorske Fritz Schösser se je med obiskom v Sloveniji včlanil v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, v Sindikat kovinske in elektroindustrije Slovenije. Pristopno izjavo je podpisal s pogojem, da bo lahko tudi plačeval članarino. Ob tem je tudi predlagal, da si obe sindikalni zvezi, DGB Svobodne dežele Bavorske in Zveza svobodnih sindikatov Slovenije čimprej medsebojno priznata članstvo.

Aktiv Svobodnih sindikatov posluša predavanje ob pomoči prevajalke Doris Debenjak.

Tomšiča vabim v München

V Mariboski bolnišnici je predsednik DGB Svobodne dežele Bavorske Fritz Schösser začel pogovor s Podravskimi sindikalisti s stavkom, da ga zelo jezi, ker se Neodvisnost – KNSS raje bojuje z drugimi sindikati za prevlado, kot pa da bi se skupaj borili proti naravnim sovražnikom. »Če delojemalci ne morejo drugače izraziti svojih zahtev, je stavka edina pravilna pot. In če gospod Tomšič, kot sem zasledil v vaših sredstvih informiranja, pravi, da so velika zahodna sindikalna gibanja kritizirala vašo splošno opozorilno stavko, ki je bila 18. marca, potem pozablja dve stvari: prvič, velike sindikalne centrale v Zahodni Evropi se držijo načela, da ne predpisujejo pravil obnašanja drugim sindikalnim centralam, niti ne ocenjujejo njihovega dela. Zato ne verjamem, da bi bile te, ki so ocenjevale vašo stavko, kakšne posebno velike zahodnoevropske sindikalne centrale. Drugič pa bi povabil gospoda Tomšiča, da pride v maju v München, kajti če ne bodo uspela tarfna pogajanja sindikatov v javnih službah, se bo lahko na lastne oči prepričal, kako tramvaji blokirajo München.«

MARIBORČANI GOSTILI DELEGACIJO IZ ULMA

Pred dnevi je bila v Mariboru na obisku šestčlanska delegacija iz nemškega Ulma. V njej sta bila predstavnik ulmske mestne hiše, predstavnik firme Iveco in predstavniki sindikata mesta Ulma.

Obisk je sodil v okvir prijateljskega in poslovnega sodelovanja med Mariborom in Ulmom, še posebej med Ivecom in mariborskim TAM-om. Tudi zato je bil osrednji del obiska namenjen razgovoru s predsednikom sindikata kovinske in elektroindustrije v TAM-u Dragom Gajzerjem, sekretarjem območnega odbora Skei Edmundom Ozimičem in predstavniki Območnega sindikata Podravja s predsednikom Francem Stelcerjem na čelu.

Sodelovanje med predstavniki Ulma in Maribora naj bi bilo v prihodnje še tesnejše. Tako ena kot druga stran sta se zavzeli za pomoč pri sindikalnem delu, ki so jo Mariborčani, glede na položaj delavstva, še kako potrebni. Pri tem so izpostavili predvsem tri vprašanja, ki slovenske sindikate ta čas najbolj tarejo: usposabljanje sindikalnih kadrov, strategija in taktika pogajanj o kolektivnih pogodbah in vse v zvezi s stavkami.

Gostje iz Ulma so predstavili predvsem delovanje in organiziranost najmočnejšega nemškega sindikata, to je sindikat kovinarjev. Menili so, da ni zadržkov glede pomoči mariborskim sindikalistom, in so jih nekaj pripravljeni kadarkoli povabiti na uspo-

sabiranje v svoje mesto. Kot je bilo moč razbrati iz predstavitev, so nemški sindikati sodobno organizirani, pri njihovem delu pa jim pomagajo tudi delodajalci. Tako je v Ivecu, kjer je okrog 6 tisoč zaposlenih, kar 14 profesionalnih sindikalnih delavcev, ki jih plača firma, ob njih pa še 170 sindikalnih zaupnikov. Na račun podjetja gre tudi vsakoletno nekajtedensko izobraževanje sindikalnih funkcionarjev in še vrsta seminarjev. Podobnega izobraževanja so deležni tudi sindikalni zaupniki, kajti delodajalec je veliko do tega, da sindikalni zaupniki dobro spoznajo delovno zakonodajo, pravice in dolžnosti ter odnose med delodajalci in delojemalci.

Stavke so pri nemških sindikatih zares zadnje sredstvo sindikalnega boja in se ga poslužijo v glavnem v obliki polurne do dvehurne opozorilne stavke, če, denimo, zaidejo vsakoletna pogajanja o kolektivni pogodbi, zlasti o plačah, v slepo ulico.

Mariborčani so v razgovorih z gosti iz Ulma brez dvoma zvedeli veliko novega o sindikalnem organiziranju in delovanju in bodo najbrž tudi izkoristili njihovo pripravljenost za pomoč. Nemški sindikalisti pa nikakor niso mogli dojeti, kako sta lahko pri nas v enem podjetju dva sindikata. Po njihovem mnenju je nemogoče deliti pravice delavcev ali jih reševati na različne načine, takšno drobljenje lahko kvečjemu slabi sindikalno moč!

B. G.

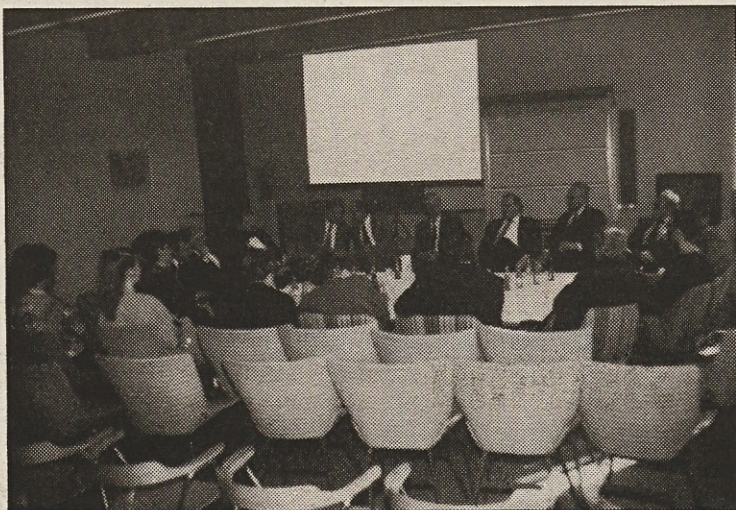

Dušan Semolič predstavlja Milanu Kučanu Fritz Schösserja in Jakoba Palirja.

je bilo 45 let v skupni lasti. Splošna korist je pomembnejša od vsakega zasebnega interesa, delavci imajo torej prednost pred bivšimi lastniki tovarn.

● Razcepljenost slabi sindikalno gibanje, ki je močno toliko, kolikor je enotno. Če bi v Vzhodni Nemčiji nastopal poleg DGB še kakšen konkurenčni sindikat in se hotel izkazati, bi to pomenilo zapostavljanje delavskih interesov. Konkurenčni boj med sindikati povzroča, da si eden jemlje le najboljše, medtem ko drugemu podtika črnega Petra.

● V Nemčiji potekajo redna pogajanja o novem tarifnem delu kolektivnih pogodb. Delodajalci zastopajo stališče, da naj mezde ostanejo na sedanji ravni zaradi združitve z Vzhodno Nemčijo. Sindikalisti pa vemo, da imajo nemški kapitalisti v zadnjih letih nadpovprečne dobičke in da bo vsaka marka, ki je ne bomo izpuli, šla v žep podjetnikov. Nimamo nobene garancije, da bodo kapitalisti dobiček investirali v podjetja na vzhodu. Tarfna politika

Bavarski gost med mariborskimi sindikalisti

vendar nismo uspeli. V demokraciji družbi, in takšna je nemška, je treba znati prenašati tudi poraze. Pri svojem delu upoštevamo geslo: »Kdor se bojuje, je lahko poražen, kdor se ne bojuje, je že porazen.«

Ideologija in stranke cepijo sindikate

Predsednik Predsedstva RS Milan Kučan je pogovor

z Fritzom Schösserjem začel z vprašanjem, kako je s sindikalnim gibanjem na Bavarskem. Predsednik Schösser mu je odgovoril, da ga to ne skrbi, saj se letni porast članov giblje med 4 in 5 odstotki, poleg tega pa vse raziskave in ankete kažejo veliko strinjane članstva s politiko sindikalnega vodstva. Skrbi pa ga, kako je s sindikalnim gibanjem na Slovenskem, saj gre tolikšna sindikalna razceplje-

Pavle Vrhovec
Franček Kavčič

BO ANŽUR PREVARAR DELAVCE ADRIE?

Stavka delavcev Adrije je prekinjena, saj so danes v Novem mestu znova poprijeli za delo, ker imajo ustna zagotovila svojega vodstva za proizvodnjo v polnem obsegu. Vodstvo je v teh dneh tudi izplačalo osebne dohodke za februar, povečane za zamudne obresti, in zagotovilo OD za marec 15. aprila. S tem sta izpolnjeni dve ključni zahtevi stavkovnega odbora (delo + plačilo). Glede drugih zahtev pa imajo delavci le bolj ali manj jasna ustna zagotovila Marjana Anžurja, ki se je z intervjujem v Delu 8. aprila zapletel tudi v spor z novomeško oblastjo in Dolenjsko banko. Kot vse kaže, Anžurju ni verjel tudi **Andro Ocvirk**, podpredsednik vlade Republike Slovenije, saj sicer ne bi revizijskim komisijam naročil, naj pregledajo poslovanje Adrije

in njenih podjetij v tujini.

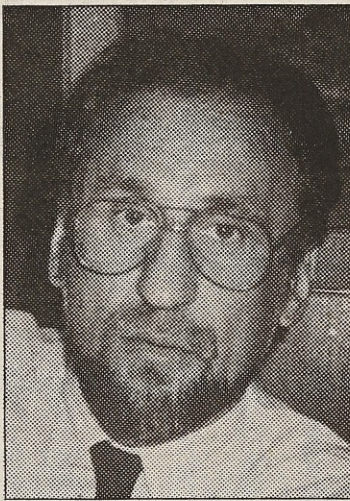
Franci Borsan, direktor Dolenjske banke je za DE izjavil, da ne bo odgovarjal na obtožbe, saj čaka na odgovore na štiri vprašanja v zvezi s financiranjem in hipotekami Adrije, ki jih je vodstvo forme zastavilo pred desetimi dnevi. **Boštjan Kovačič**, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto pa je za DE dal obsežnejšo izjavo, ki jo povzemamo takole:

»Na oblast smo prišli pred dvema letoma in mislimo, da smo ena od redkih občin v republiki s pozitivnimi rezultati, ki jih dosegamo na osnovi občinskega programa. V naši občini narašča število novih obrtnih obratovalnic in tudi število delavcev, ki so v njih zaposleni. Tudi glede izvoza lahko rečemo, da je pri nas porastel in da izvažamo na

konvertibilno področje več, kot od tam uvažamo. Zmanjšali smo tudi javno porabo.

Mislamo, da država lahko intervenira, saj je v Adrio vložila 8 milijonov DEM interventnih sredstev in ima zato pravico sokreirati poslovno politiko. Naj dodam, da je Adria, ki je imela v letu 1991 72 milijonov tolarjev izgube, v podjetjih v tujini lani odpisala kar 319 milijonov tolarjev oziroma 9 milijonov DEM.

Javnosti moram povedati, da so v Parizu ustanovili firmo Adria Internacional s 150.000 DEM ustanovitvenega kapitala in da je v to podjetje, kjer ima IMV Holding 54-odstotni delež, Evrofinance vložilo le 70.000 DEM. S tem pa je ta firma kupila pravico do veta, kar pomeni 100-odstotno pravico do upravljanja s podjetjem. AI je v Parizu dobila štiri ključne funkcije, ki so: oblikovanje, prodaja, nabava in finance. To pomeni, da v Novem mestu ostaja le proizvodnja in da se bodo nova delovna mesta odpirala v Parizu, medtem ko bo

Boštjan Kavčič

doma ostalo brez dela 20 odstotkov zaposlenih.

K vsemu temu moram dodati, da Marjan Anžur pogodbe z Evrofinancami ni še nikomur pokazal in da torej ne vemo, kakšna so dejanska lastninska razmerja in obveznosti posameznih partnerjev. Tudi člani upravnega odbora niso videli niti projekta sodelovanja s to firmo, kaj šele po-

godbo, ki jo je podpisal Marjan Anžur. To je možno zato, ker ima v svojih rokah tri ključne funkcije.

Če o vsem tem razmislimo še enkrat, lahko ugotovimo, da imajo ključ do svoje rešitve delavci oziroma njihov stavkovni odbor. **Boštjan Kovačič in Marjan Dvornik**, predsednik skupščine občine Novo mesto, sta prepričana, da bi stavkovni odbor Marjana Anžurja zrušil, če bi mu le-ta pokazal pogodbo, ki jo je podpisal z Evrofinancami. Dodala pa sta, da so Podgorci do zdaj »požegnali« vse neumne predloge Levičnika in njegovih naslednikov in da so torej zelo potrpežljivi. Druga možnost

za rušenje Anžurja je v domeni upravnega odbora. Kot je pokazala zadnja seja, predsednik upravnega odbora nima več polne podpore in proti njemu nastopajo tako člani vodstva kot tudi delavci strokovnih služb, ki prav danes pripravljajo sporočilo za javnost kot odgovor na neresnico, ki jo je objavilo Delo v že prej omenjenem intervjuju.

Če se na koncu še enkrat vprašamo, ali je Anžur Adrio že zapeljal v naročje Francozov, je na vprašanje težko odgovoriti. Lahko pa rečemo, da je v poslovnem svetu vse možno, tudi to, da bo že v nekaj mesecih Adria Internacional postala večinski lastnik matičnega podjetja v Novem mestu, kot tudi to, da se bo vodstvo novomeške firme s partnerji dogovorilo, da temeljne funkcije kljub vsemu ostanejo v Novem mestu.

FRANČEK KAVČIČ

SINDIKALISTI PRED DAVKARJI

Vodstvo svobodnih sindikatov Save Kranj je svojim članom ponudilo pomoč pri sestavljanju napovedi za dohodnino. V svoj računalnik so vstavili program in pogodbeno zaposlili dve delavki, prijavljeni na zavodu za zaposlovanje.

Na njihovo povabilo se je odzvalo 2.400 od 4.000 zaposlenih in prav vsem so izpolnili zapletene obrazce in pojasnili možnost za uveljavljanje olajšav. Po končanem delu so se pohvalili, da zakon poznajo bolje kot delavci na davčnih upravah, ki bodo napovedi obdelali in nekaterim odmerili doplačilo, drugim pa povračilo preveč plačanega denarja.

Janez Justin in Jure Jereb sta mi njihove izkušnje konkretizirala z izdelavo več hipotetičnih napovedi. Njihove analize kažejo, da je lestvica plačevanja akontacij dohodnine po »Kopačevem« zakonu poskrbela, da so ljudje z visokimi zasluški državi sproti plačevali vse, kar si je odmerila, in ji zato nič ne dolgujejo. Zaposleni z nizkimi OD pa so državi dolžni nekaj tisočakov, če nimajo računov, s katerimi bi dokazali olajšave.

Članskim ugodnostim, ki so zapisane na hrbtni strani izkaznic svobodnih sindikatov, so sindikalisti v Savi tako dodali še eno, in odziv med članstvom kaže, da so se prav odločili.

F. K.

OBMOČNA ORGANIZACIJA SVOBODNIH SINDIKATOV PODRAVJE

Na skupščini sindikalne trgovine SINTRO, ki je bila 6. marca, so ugotovili, da je doslej le tretjina sindikalnih organizacij nakazala sredstva (20 tolarjev na člana) za zagon sindikalne trgovine, v kateri bodo člani Svobodnih sindikatov lahko kupovali bistveno ceneje kot drugod. SINTRO bo namreč neprofitna organizacija. Članstvo tistih podjetij in zavodov, ki teh sredstev še niso nakazala, pozivamo in prosimo, naj vplivajo na svoja vodstva, da to storijo čimprej.

Prostore za bodočo trgovino na Meljski 9 v Mariboru smo že začeli prenavljati. Čim hitreje bodo ta sredstva pritekala, tem prej bo trgovina odprta. V najslabšem primeru pa do 1. maja.

Doslej so denar nakazali: Pokrajinski arhiv, Ekonomski center, Tobačna Ljubljana, Tobačna Marketing, Karoserist, SO Lenart, Muzej NOB, Perc Marija, Astra, DSKS Maribor-Rotovž, Mariborska mlekarica, Zdravstveni dom Maribor, TG Pohorje, Vinag – obrat Svečina, Mariborski sejum, Surovina, TOK Gozdarstvo Lovrenc na P., TMI Košaki, Sportni center, Informatika, Geodetski zavod, SDK, Center za socialno delo, TMG Pesnica,

Franc Branko, Hidrogea, Brivsko frizersko podjetje, TS Lenart, Disloc. trg. org, ZUM, Talis, STTC, ROS obrti, Temeljno sodišče, Apis, Počitniška, Zavod za gas. in reš. službo, Staninvest, Zapor, VVO J. Flander, Metalna, Center za slušno in gov. motene, EGS, Občina Ruše, Borovo, Avtotapetništvo, Jugoplastika Split, Univerzale, Dom upokojevcem Danice Vogrinc, Swaty, Konstruktor, Mariborski vodovod, Elektrarna Fala-Selnica, Projektivni biro, Obrtna zbornica, Stroking, Agrokombinat obrat Pekre, Mercator Modna hiša, Upravni organi SO Maribor, Projektivni biro, Zavod za zdrav. varstvo, Potrč Alizabeta, Študentski domovi, SBM, TP Prehrana, Tekol, PIC, Hidroing, Banka Slovenija, Motel Putnik, Projekt, Borovo, Hidromontaža, Cevovod, Toplotna oskrba, TT Maribor, Keramičarstvo in peč., Gradis Biro za projektiranje, ROS gozdarstvo, ROS lesarstvo, Elektroprenos, ROS zdravstva, Delavci pri zasebnikih, Certus, Stavbar Vis. grad., PIK, Pogrebno podjetje, Kmetijski zavod, MTT, Merinka, MTT Melje, Moda, MLM.

Erih Šerbec, predsednik skupščine Sintro

TARIFNI RAZRED	SKUPINA POKLICEV IN STOPNJA IZOBRAZBE
I. enostavna dela	I. nekvalificiran
II. manj zahtevna dela	II. polkvalificiran
III. srednja zahtevna dela	III. nižja strok. izobrazba – dveletna šola
IV. zahtevna dela	IV. KV
V. bolj zahtevna dela	V. srednja šola oziroma VKV
VI. zelo zahtevna dela	VI. višja izobrazba
VII. visoko zahtevna dela	VII. visoka izobrazba
VIII. najbolj zahtevna dela	VIII. specialist, magisterij
IX. izjemno zahtevna dela	IX. doktor znanosti

Primer: Če imamo glede na zahtevnost dela (operacija del. postopka ipd.) v sistematizaciji delovnih mest določeno, da moramo na tako delovno mesto zaposliti tehnika, in to delovno mesto dejansko zaseda tehnik, potem mora biti razvrščen v V. tarifni razred in nikakor ne v IV. (četrtga).

3. 42. člen panožne kolektivne pogodbe
Glede na to, da so v nekaterih podjetjih že veljale podjetniške kolektivne pogodbe, panožna pa še ni bila podpisana, je bilo potrebno z 42. členom preprečiti morebitne primere, da bi kakšno določilo podjetniške pogodbe urejalo pravice delavcev slabše, kot je to kasneje uredila panožna kolektivna pogodba.

Gre zgolj za formalno pravno ureditev, saj v vsakem primeru velja, da se za delavca uporablja tisto določilo, ki je zanj ugodnejše. To izhaja iz dejstva, da je pogodba višjega ranga smiselna le, če določa višjo raven pravic. Če take pogodbe ni moč skleniti (pogodba je dogovor med strankama), velja direktno pogodba nižjega ranga.

Zato tudi 42. člena ni možno razumeti, da je potrebno določila podjetniške pogodbe (torej ugodnejše) uskladiti s panožno (manj ugodno) tako, da se raven pravic znižuje na panožno pogodbo, ker potem podjetniška pogodba sploh ni smiselna.

S 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5 odstotni davek.

PRIJAVNICA ZA 2. SEMINAR O NOvem POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM SISTEMU

Naslov:

Ulica, pošt. št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

- Kotizacijo 2.200 SLT bom poravnal na ŽR ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, št. 50101-603-46834
- Potrdilo o plačani kotizaciji bom predložil na seminarju.

žig

Podpis:

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam izvod(ov) priročnika **Nova ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja in Zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju.**

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, pošt. št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

- račun bomo plačali v zakonitem roku
- priročnik pošljite po povzetju

Posameznim kupcem in naročila po telefonu pošiljamo po povzetju!

žig

Podpis naročnika:

Pozor,

le še malo časa imate

Seminar o novem pokojninskem in invalidskem sistemu

bo v sredo, 15. aprila

Seminar bo ob 9.30 v Domu sindikatov v Ljubljani, Dalmatinova 4/VI.

Kotizacija za drugi seminar znaša 2.200 tolarjev. Nakažite jih na ŽR ČZP Enotnost: 50101-603-46834.

Natisnjen je priročnik **Nova ureditev pokojninskega in invalidskega zavarovanja skupaj z zakonom avtorja mag. Alekseja Cvetka.**

Naročniška cena je 500 tolarjev.

Naročite ga lahko pri ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana, telefoni (061) 321-255, 110-033, 311-956, 313-942, Fax (061) 317-298

GIP VEGRAD VELENJE

RAZPIS

za sodelovanje v V. LIKOVNI KOLONIJI GRADBENIH DELAVCEV SLOVENIJE

Tudi letos organiziramo likovno kolonijo. Kljub vsem težavam, ki jih imamo na vsakem koraku, si jo prizadevamo izpeljati, zato razpisujemo

V. LIKOVNO KOLONIJO

Prijavijo se lahko delavci, zaposleni v gradbenih podjetjih. Likovna kolonija bo potekala 8. in 9. maja 1992 v Mayerjevi vili v Šoštanju. Če nam bo vreme bolj naklonjeno kot lani, bomo ustvarjali tudi v naravi.

Stroške bivanja in prehrane nosi vsako podjetje za svoje udeležence samo. Vse druge organizacijske stroške prevzame organizator (najemnina za atelje, plačilo mentorja, postavitve razstave...)

Dela bomo razstavili na kulturnem srečanju gradbenih delavcev Slovenije v Idriji in ob dnevu gradbincev v Galeriji Vegrad. Pisne prijave pošljite do 17. aprila 1992 na naslov: GIP VEGRAD VELENJE, Prešernova 9/a, 63320 VELENJE, Jožica PANTNER. Dodatna pojasnila lahko dobite po telefonu 063 854-287 in 856-712, interna 54.

Program likovne kolonije:

I. dan likovne kolonije – petek, 8. maja 1992

- 08.00 – Zbor likovnikov v sejni sobi uprave GIP Vegrad, Prešernova 9/a, Velenje
- 08.15 – Sprejem in pozdrav
- 08.30 – Razgovor z mentorjem o vsebini in poteku kolonije
- 08.45 – Odhod na teren
- Ostale aktivnosti po dogovoru
- 18.00 – Zaključek prvega dne – razgovor z mentorjem

II. dan likovne kolonije – sobota, 9. maja 1992

- 08.30 – Zbor udeležencev v Mayerjevi vili v Šoštanju
- Aktivnosti po dogovoru
- 17.00 – Zaključek aktivnosti
- Pregled in izbor del za razstavo, razgovor z mentorjem
- 18.00 – Večerja

Mojstri za aplikacije in adaptacije

Oprema, to je proizvodno in trgovsko podjetje iz Kočevja, se v primerjavi z mnogimi drugimi slovenskimi podjetji razmeroma zelo uspešno bojuje za svoj življenjski prostor in prodor na trg, ki zagotavlja obstoj, pa tudi razvoj. Nujno potreben razvoj, brez katerega dandanes preprosto ne gre več.

Poleg kapitala, znanja, pridnosti in podobnih lepi stvari potrebuje v teh časih uspešno podjetje veliko miselne iskrivosti, domišljije in vsaj ščepec vizionarskega duha. In vsega omenjenega premorejo v Opremi kar nekaj, zato ne gradijo poslovne eksistence na velikoserijski proizvodnji. Vodilo podjetniške usmeritve je »znan kupec narekuje znan izdelek«. In predvsem: visoka kakovost! Izdelki, ki prihajajo iz Opreme, so plod vlagan v razvoj in modernizacijo.

Brez tega zelo verjetno ne bi bilo kaj žeti, saj specializirana proizvodnja zahteva veliko posluha za želje in potrebe kupcev, ki vse bolj natančno vedo, kaj hočejo.

Kakovost, poslovnost in kultura

Te dni so delavci Opreme s svojimi poslovnimi partnerji slavili. S proslavo so obeležili poslovno uspešno lansko leto, pri čemer so poskrbeli tudi za razstavo novih izdelkov.

Ob tej priložnosti je zbranim spregovoril **Božidar Zajc**, predsednik podjetja, ki je slikovito strnil vse tisto, kar je danes najbolj zna-

– *SLONA. Mislim, da je v umetniški upodobitvi izrazil tisto, kar mu sam niti povedati nisem znal. Laično si to razlagam kot izraz moči, stabilnosti in tudi nežnosti, ki pa navzven ni vidna. Približno takšni smo.*

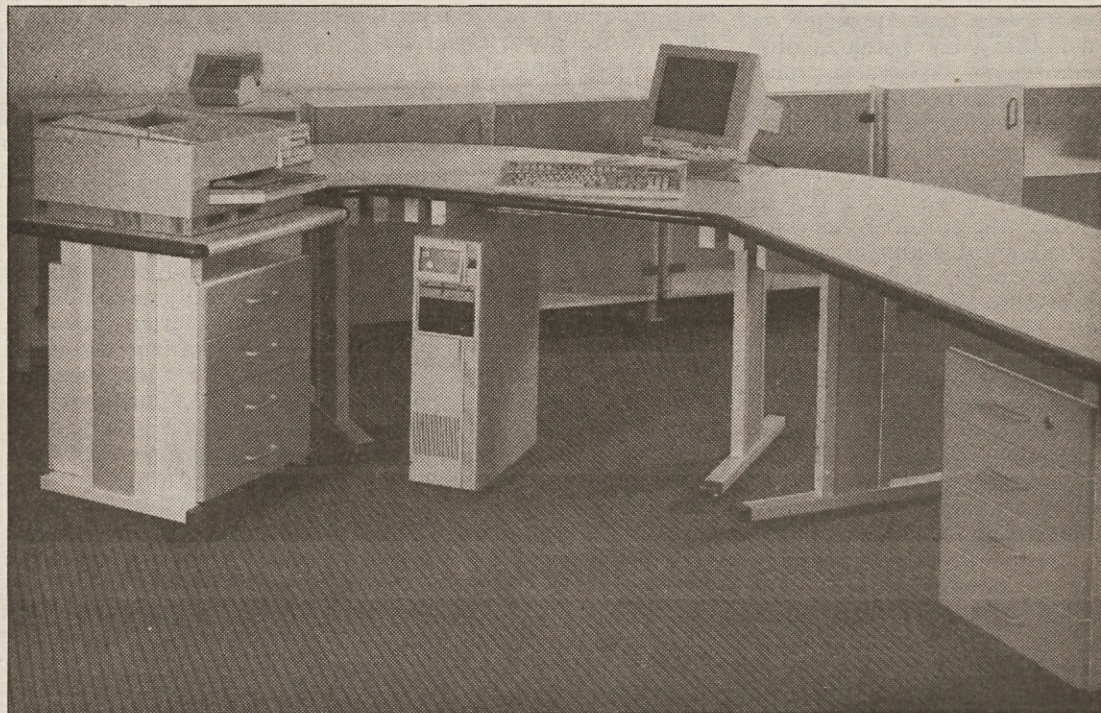
Štejem za potrebno, da vam dam tudi ne-

Pisarniško računalniško pohištvo VICIA

Božidar Zajc, predsednik podjetja Oprema Kočevje

V Opremi so praznovali in obeležili še eno uspešno poslovno leto

vimi materiali iz aramidnih vlaken. V pojasnilo: aramidna vlakna so negorljiva in med najmočnejšimi, ki jih ta trenutek pozna svet. Aplikacije so možne na področju gasilstva, pri oblačilih za šoferje oklepni enot, ojačenih delih pri delovnih oblekah (sekači in podobna težka fizična dela), prekrivalih za reševanje pred nastavljenimi eksplozivni, ceradah za vožnjo zahtevnih tovorov, zavarovanih pred ognjem.

Ne bom trdil, da je vse, kar prikazujemo, plod lastnega razvoja od začetka do konca,

Dejavnost izvajamo in razvijamo v treh programih:

1. PLASTEX:

- proizvodnja plastificirane tkanine **OPRELON** (polni nanos), ki jo konfekcioniramo v avtomobilске, železniške in ladijske ponjave, senčila, markize, predšotore, pokrita parkirišča, mobilne garaže, inženiring montažno-demontažnih objektov (pokrivala za teniška in druga igrišča, bazene, skladišča in večnamenske objekte);
- z mikroporoznim poliuretanskim nanosom oslojene tkanine z imenom **POROTEX** za obremenjena zaščitna oblačila, oblačila za prosti čas, lov, ribolov, šport;
- oblačila in drugi varovalni izdelki iz aramidnih tkanin za izpostavljena dela in drugo zaščito;
- s PVC enostransko oslojeni frotir za pregrinjala in vrsto izdelkov v zdravstvu;
- **PLASTISOLI** – tesnilne mase za konzerviranje v prehrabeni industriji in polnilnicah brezalkoholnih in alkoholnih pijač.

2. LABOLES:

- projektiranje, proizvodnja in montaža laboratorijskega pohištva,
- pisarniško-računalniška oprema **VICIA**,
- mini kuhinje **ANJA**,
- pohištveni postforming elementi, obdani z melapanom (pultne plošče, fronte, okenske police, oprema za kopalnice).

3. TIG-turizem in gostinstvo:

- pripravljamo se za koordinacijo turizma v regiji in nudimo celovite gostinske storitve v Motelu »JEZERO«, organiziramo gostinsko ponudbo kjerkoli izven Kočevja. Krona naših proizvodnih programov, ki jih razvojno intenzivno dopolnjujemo, je inženirinsko opremljanje objektov po najzahtevnejših projektih.

čilno za kočevsko Opremo:

»V Opremi spet praznujemo. Sicer malo nenavadno za čas in okolje, v katerem živimo, vendar utemeljeno. Tržno gospodarstvo ne priznava skromnosti in nežnosti, ampak image in agresivnost. In ravno zaradi teh razlogov, pa tudi zaradi tega, ker se je v obdobju enega leta, odkar smo imeli zadnjo proslavo, veliko novega zgodilo, smo danes ponovno zbrani tukaj.

Tokratno je naše geslo **KAKOVOST, POSLOVNOST IN KULTURA**. Prva dva elementa sta pogoj za solidno preživetje, tretji element pa naj bi izpričeval vsebino Opreme v razsežnostih umetnosti in ustvarjalnosti.

Naveza Opreme, z umetnostjo gre v zadnjem času nesporno preko člena v posebnosti, to je preko vrhunskega slovenskega kiparja in slikarja Janeza Boljke, in naj mi ne zameri, če ga imenujem prijatelja Opreme. O njegovih umetniških in kulturnih dosežkih ne bom razpravljaj, ker za to nimam kvalifikacije, s tega mesta pa se mu iz srca zahvaljujem za upodobitev našega simbola

kaj informacij in specifične iz poslovnega življenja podjetja Oprema. Od začetka prenove v letu 1989 do danes smo nadomestili več kot 75 odstotkov izdelkov z novimi, sodobnejšimi, evropskimi in jih tudi uspešno prodajamo, kar poleg naložb v višini 5 milijonov mark opozarja na zelo agresivno vlaganje v razvoj in trženje. Po končani proslavi vas vabim, da si ogledate razstavo novega, tako na dvorišču kot v posebej za to pripravljene prostoru, v novi zgradbi Horak. Predolgo bi bilo naštevati in opisovati vse, kar smo naredili. Pozornost bi vam rad usmeril na dva strateška projekta, ki sta že v fazi prototipne realizacije.

Na področju medicinske opreme prihajamo na trg s tretjo generacijo laboratorijskega pohištva v obliki modulne gradnje, izdelkov iz mehko oslojenega frotirja in s pripomočki za duševno prizadete oskrbovance, v modificirani verziji pa prava revolucija za zabavo otrokom.

Na področju zahtevnih oblačil, prekrival in pokrival eksperimentiramo s sorazmerno no-

ker bi lagal, pa tudi racionalno ne bi bilo. Poskušamo biti podjetje, ki zna v kratkem časovnem obdobju zadovoljiti tudi najbolj zahtevnega kupca. To pa pomeni, da smo mojstri za aplikacije in adaptacije.«

Če nam Bog in partija ne bosta posebej nagajala

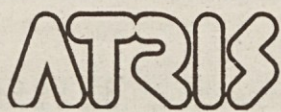
Seveda se **Božidar Zajc**, predsednik podjetja Oprema, v svojem razmišljanju ni mogel izogniti tudi jutrišnjemu dnevu:

»Ne moremo se pritoževati, da nam gre slabo, vendar tudi nad nami visi Demoklejev meč slabih gospodarskih razmer zaradi strankarskih, sindikalnih in podobnih političnih razprtij v naši mladi, mali državi Sloveniji. V zadnjem času smo nekajkrat nakazovali možne in tudi že preverjene rešitve makroekonomskih problemov po izkušnjah, ki jih imamo v Opremi. Pa to ne pomeni, da je Oprema skupek nadpovprečnih delavcev, ampak je nesporno podjetje, ki dela na teme-

ljih tržnih zakonitosti, ekonomskih znanosti in poslovne logike. Ta način dela, ki je značilen tudi za mnoga druga uspešna slovenska podjetja, bomo integrirali in vsilili kot temelj gospodarjenja. To pa tudi pomeni, da si moramo zagotoviti vplivnost pri nastajanju zakonodaje in krmiljenju države.

Gospe in gospodje, ne imejte občutka, da ste na kakšni uri podeželskega učitelja, ampak na proslavi, kjer poskušamo dati impulz za optimizem in vero v boljše življenje ljudi v slovenski državi. Če nam Bog in partija ne boste posebej nagajala, si upam trditi, da smo sposobni v enem letu spet pridobiti izgubljena tržišča ali jih nadomestiti z novimi, spet doseči že ustvarjen standard pri plačah (600 do 700 mark na zaposlenega) in po dolgem času spremeniti trend rasti družbenega bruto proizvoda.

V Opremi tako bo. Za Slovenijo pa naj se pokažejo ljudje, ki si upajo to obvezo prevzeti na svoja ramena in, jasno, potem biti za to tudi nagrajeni oziroma sankcionirani.«

Borza sindikalnega turizma

BORZNO SPOROČILO ŠTEVILKA 13

ATRIS – BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA sprejema ponudbe prostih počitniških možnosti, posreduje proste zmogljivosti, organizira zamenjavo, nakup ali prodajo počitniških objektov, stanovanj, bungalovov, prikolic in drugih možnosti. Uresničimo tudi vaš predlog za sindikalne izlete in strokovna potovanja.

Posebno pomoč nudimo tudi pri lastninjenju počitniških objektov sindikalnih organizacij.

Pišite nam ali telefonirajte na telefon (061) 326-982 ali 322-975; naš telefaks je (061) 317-298.

A. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI VAM JIH NUDIMO

Hribi

1. **Počitniška hišica v Bohinju**, Bohinjsko Jezero – za 7 oseb v treh spalnicah, prijetnem dnevnem prostoru s kaminom, kuhinjo in kopalnico. Prijazna okolica v malce odmaknjenem idiličnem koticu pod Komarčo. Termini od 5. maja dalje. Cena dnevnega najema 950 tolarjev.

2. **Počitniška hišica na Pokljuki** – omogoča prijetno bivanje 9 osebam. Hišica ima veliko dnevno sobo, opremljeno kuhinjo, tri spalnice, kopalnico z WC. Cena dnevnega najema je 1.400 tolarjev. Možen je obračun za manj gostov. Posamezni termini do 25. aprila.

3. **Apartmaja v Kranjski Gori** – za tri ali šest oseb; spalnica in opremljena kuhinja. Cene: mali apartma 550 tolarjev na dan, veliki 1030 tolarjev. Termini do 25. aprila.

4. **Bungalov na Rogli** – za 5 oseb: dnevni prostor s kuhinjo, spalnico, predprostor, TWC. Cena najema je 900 tolarjev dnevno. Termini do 25. aprila.

5. **Apartmaji na Pokljuki** – veliki apartma za 4 osebe: bivalni prostor s kuhinjsko nišo in jedilnim kotom, spalnica in kopalnica; velik balkon. Cena 800 tolarjev dnevno. Prosto do 25. aprila.

6. **Garsonjere na Rogli** – opremljene za 2 + 2 osebi. 7-dnevni termini od 20. do 27. aprila. Cena 635 tolarjev.

7. **Garsonjere na Kopah** – opremljene za 2 + 2 osebi. Termini: do 27. aprila. Cena 635 tolarjev.

8. **Brunarica na Veliki planini** – opremljena za 8 oseb, dnevni najem 910 tolarjev. Termini po 5. aprilu.

9. **Kaninska vas** – dvosobni oziroma enosobni apartmaji za 4 ali 5 oseb, možnost vikend paketa za velikonočne praznike ali 1. maj. Cena najema 22 DEM oziroma 25 DEM na dan v tolaški protivrednosti.

Zdravilišča

1. **Dobrna** – zelene počitnice z dodatnim športno-rekreacijskim programom. Cena vikend programa od 27–46 DEM, tedenski program 91–154 DEM v tolaški protivrednosti.

Morje

1. **Počitniško stanovanje v Novigradu** – do 6 oseb – kuhinja, dve spalnici, kopalnica, WC, balkon. Termini od 30. marca dalje. Cena dnevnega najema v predsezoni 720 tolarjev.

2. **Hoteli v Rovinju** – posebno ugodna ponudba za Borzo sindikalnega turizma. Hotela Park in Eden – cena penziona od 12. aprila do 15. julija okrog 28 DEM v tolaški protivrednosti – cene niso dokončne. Za dopustni čas bo v drugi polovici meseca aprila zagotovljena možnost obročnega odplačevanja z garancijo fiksne cene. Za hotel Montauro bo cena v času od 12. aprila do 15. julija 23 DEM, v naselju Villas Rubin po 22 DEM. Za uporabo teniških igrišč, kegljišča in najem motornega čolna imajo naši gostje 50 % popusta. Brezplačna uporaba mini golfa, namiznega tenisa, trim kabineta in igrišča za igre z žogo.

3. Ponudbe **hotelov Mali Lošinj** – vikend programi petek–nedelja: polni penzion 1100 tolarjev, polpenzion 880 tolarjev, za skupine 1000 tolarjev oziroma 830 tolarjev. Hotel Jadranka in Borza sindikalnega turizma sta pripravila program celodnevni aktivnosti.

B. POČITNIŠKE ZMOGLJIVOSTI, KI JIH POTREBUJEMO

Lastnike počitniških zmogljivosti, tudi vikend hišic na slovenski obali in v Istri, ki bi želeli ponuditi proste termine za prvomajske praznike, vabimo, da nam to sporočijo.

C. KUPIMO

1. **Rabljeno počitniško prikolico** za štiri osebe, staro od 5 do 8 let kupimo.

D. PRODAMO

1. **Rabljene počitniške prikolice**: dve prikolici IMV Adria 450 de lux, letnik 1975 s 4 ležišči z baldahinom. Cena 40.000 tolarjev; prikolica IMV Adria special 530/80 za 5 oseb z baldahinom, ena letnik 1980, druga 1981; cena vsake prikolice z opremo je 80.000 tolarjev.

2. **Rabljeno počitniško prikolico**: IMV Adria za 5 oseb s predprostorom in z vsem standardnim inventarjem za 1.000 DEM v tolaški protivrednosti. Prikolica je v AC Funtana Vrsar.

3. **Prikolico** IMV Adria 450 q special, letnik 1979, z baldahinom, locirana v AC Ladin gaj. Cena 40.000 tolarjev.

4. **Počitniško prikolico**: IMV Adria 450 q, staro 14 let, baldahin star 3 leta. Cena po dogovoru. Prikolica je v AC Rapoza na Malem Lošnju.

5. **Počitniško prikolico**: IMV 500, letnik 1983. Cena po dogovoru. Želimo vam prijetno bivanje, pa kjerkoli ste – Borza sindikalnega turizma.

Metod Zalar, direktor borze

SVEŽE S TRGA

Osrednja ljubljanska tržnica od 6. do 10. aprila 1992.

Mlevski izdelki

ajdova moka 140–160
koruzna moka 60–80
pšenična moka 50

Zelenjava

čebula 50–250
česen 240–280
fižol v zrnju 80–130
krompir 20–30
kislo zelje 60–80
motovilec 200–240
ohrov 160–200
radič 200–280
glav. solata 140–160

solata endivija

mehka solata 100–160
špinača 120–200

Sadje

hruške 50
jabolka 60–90
orehova jedrca 700–800
suhe slive 160–200

Jajca

8–14

Med

300–350

Sindikrat državnih in družbenih organov

ROS državnih in družbenih organov se je dogovoril z Mesarstvom Kmetič, naj oblikuje primerno ponudbo, upošteva kakovost, konkurenčne cene, rok dobave in plačilne pogoje. ROS poziva sindikalne zaupnike, o čemer smo že obvestili, naj ugotovijo interes med članstvom in ga sporočijo ROS-u in ponudniku. Sindikalna organizacija naj oceni tudi lastno finančno soudeležbo in možnosti kreditiranja članov, katerih plače so pod zajamčeno oziroma na njeni meji. Če sindikalna organizacija ne zmore kreditirati teh članov, naj se obrne na ROS, da bomo skupaj določili pogoje in način kreditiranja.

Drago Ščernjavič, sekretar ROS

MESARSTVO MIHAEL KMETIČ
TRZIN, Mengeška 31, 61234 MENGEŠ
tel. 061/713-537, Ž. R. 50120-620-149-05-1305115-3913

NAROČILO

ARTIKEL	TEŽA paketa	CENA za 1 kg	CENA paketa	NAROČENO št. paketov
I. PIŠČANCI, PURAN				
piščanci sveži PVC	15	294,00	4.416,00	
piščanci sveži	15	279,00	4.192,00	
piščanci zmznjeni	15	294,00	4.416,00	
bedra	14	378,00	5.297,00	
prsa	14	378,00	5.297,00	
bedra in prsa	14	378,00	5.297,00	
hrbti	14	148,00	2.077,00	
krila	14	263,00	3.687,00	
file (prsa brez kosti)	12	720,00	8.639,00	
puranji file	10	799,00	7.992,00	
II. SVEŽA SVINJINA				
svinjska polovica (brez vsega)			377,00	
svinjsko – milan. rez.			445,60	
III. SVEŽA JUNETINA				
posebej kakovostna paket sestavljen iz: stegno, pleče, šimbas, bočnik, rebra, kosti so brezplačno	20	450,50	9.010,00	
IV. SUHOMESNI IZDELKI				
1. paket: tirolska, posebna klobase dom. polsuhe	5	395,40	1.977,00	
2. paket: pariška, peč. panceta, klobase dom. polsuhe	5	401,40	2.007,00	
3. paket: peč. panceta, prek. govedina, klobase dom. polsuhe	5	496,60	2.483,00	

PLAČILNI POGOJI:

Plačljivo v dveh obrokih:

I. prvi obrok z gotovino ali s čekom takoj

drugi obrok s čekom – 30 dni od dobave blaga

II. prvi obrok s peto kopijo virmana

drugi obrok akceptni nalog ali virman 30 dni

Cene veljajo na dan naročila, dostava najkasneje čez sedem dni!

Kvaliteta je zagarantirana!

Mesto dostave po dogovoru!

VELIKONOČNA PONUDBA

A. VELIKI VELIKONOČNI PAKET, pribl. 5 kg

– ca. 1,5 kg prek. suhi vrat – šunkica b. k.
– ca. 2,0 kg domača špiljena klobasa
– ca. 0,5 kg goveja salama
– ca. 1,0 kg pečena domača panceta

CENA PAKETA 2.480,00 tolarjev

B. MALI VELIKONOČNI PAKET, pribl. 3 kg

– ca. 1,5 kg prekajeni suhi sv. vrat – šunkica b. k.
– ca. 1,5 kg domača špiljena klobasa

CENA PAKETA 1.645,00 tolarjev

C. PREKAJENI SUHI SVINJSKI VRAT – ŠUNKICA

b. k. (ca. 1,5–2 kg) 667,60
PREKAJENA GOVEDINA b. k., ca. 1 kg 667,60
PEČENA DOMAČA PANCETA, 1–1,5 kg 459,70
SVEŽE DOMAČE ŠPILJENE PEČENICE 459,70
DOMAČE ŠPILJENE KLOBASE 478,20
POSEBNA SALAMA 263,00
GOVEJA ŠPILJENA KLOBASA 478,20

VELIKONOČNA PONUDBA

Kupec _____

Naslov _____

Šifra kupca _____

POT DO BOGASTVA

DELAVSKA HRANILNICA, d.o.o.

Ljubljana, Dalmatinova 4 nudi od 1. 4. 1992 naprej sindikatom, društvom, družbenim organizacijam, krajevnim skupnostim, dobrodelnim organizacijam, obrtnikom, majhnim pravnim osebam in privatnim osebam

nove obrestne mere na revalorizirano osnovo.

Revalorizacijska stopnja za april 1992 znaša 11,5% mesečno, pre-računano na letno raven 277%.

Obrestne mere za tolaške depozite so:

	MESEČNE	LETNE
– vezava sredstev na odpoklic	60%–75%R	6,9%–8,6%
– vezava sredstev nad 1 mesec	R + 1%	11,59%–11,76%
– vezava sredstev nad 2 meseca	R + 2%	11,76%–11,85%
– vezava sredstev nad 3 mesece	R + 4%–5%	11,85%–11,94%
		292%–296%

Posebna ugodnost za privatne osebe:

obrestna mera do 10 dni	R	11,5%	277%
obrestna mera do 30 dni	R + 5%	11,94%	296%

Če bi varčevali 100.000,00 SLT 30 dni, bi pod temi pogoji dobili vrnjeno glavnico z obrestmi v višini 111.942,00 SLT.

Za vezavo sredstev od 30 do 90 dni:

– do 50.000,00 SLT	R + 6%	12,03%	300%
– od 50.001,00 SLT do 100.000,00 SLT	R + 7%	12,11%	303%
– nad 100.001,00 SLT	R + 8%	12,20%	307%

KREDITNA PONUDBA

– kratkoročni krediti pravnim osebam	R + 15%	12,78%	333%
– kratkoročni krediti pravnim osebam v višini 400% od vezanih sredstev	R + 10%	12,37%	315%
– kratkoročni krediti pravnim in drugim osebam od	R	11,5%	277%
	R + 20%–R + 30%	13,18%–13,91%	352%–390%

– komisijski krediti pod pogoji, ki jih določi naročnik

POHITITE TER VARNO IN EKONOMIČNO NALOŽITE SVOJ PRIHRANEK ALI PA REŠITE SVOJO POTREBO PO KREDITIH.

NAŠE GESLO JE KAKOVOST SO LJUDJE!

Dodatna pojasnila lahko dobite na sedežu Hranilnice tel. 061 312-098, 316-881 ali na Agenciji v Trbovljah, tel. 0601 21-092, 22-213.

KONZUMI

KONZUM, d.o.o.

Dalmatinova 4, LJUBLJANA NUDI SINDIKATOM PODJETIJ NASLEDNJE ARTIKLE PO UGODNIH CENAH:

1. olje HELIOS – RASTLINSKO 1/1	109,00 SLT
steklenica 18 SLT	
zaboj 300 SLT	
2. prašek LIND 3/1 brez fosfatov	399,90 SLT
3. sladkor 2/1	58,00 SLT/1 kg
4. sir EDAMSKA TEHLA	460,00 SLT/1 kg
5. BEN COLA 1,5 L	57,90 SLT
6. MEHČALEC JOLY 4/1	455,90 SLT
7. MEHČALEC JOLY 1/1	179,90 SLT
8. EFEKT PLUS 500 gr. (dodatek k pranju)	141,90 SLT
9. FOSKO 500 gr. (mehčalec vode)	124,90 SLT
10. BRAVO – sredstvo za pomivanje posode 1,2 L	171,90 SLT
11. BLU BLU BELKO (800 ml) (belilo)	130,90 SLT
12. BLU BLU CEVOSAN (750 ml)	179,90 SLT
13. UNISAN (dezinfekcijsko sredstvo za sanitarije (750 ml))	192,90 SLT
14. TOALETNI PAPIR V ROLICAH (10/1)	
(dvojni, ekstra kvaliteta iz Italije)	239,90 SLT

Naročila sprejemamo pisno ali po telefaksu: (061) 110-338 oziroma telefonično: (061) 320-963.

Rok plačila je 20 dni po dobavi na ŽR 50101-601-89795, KONZUM, d.o.o., Če naročite večje količine blaga, se lahko dogovorimo, da vam ga dostavimo brezplačno.

POSEBNA PONUDBA:

Če naročite več kot 1200 l olja, je možno račun poravnati v dveh obrokih, in sicer:

– polovico zneska v 15 dneh,

– polovico zneska pa v 30 dneh po dostavi.

Vsi člani Svobodnih sindikatov Slovenije, člani Pergama, SINDIKATA DELAVCEV ZDRAVSTVA IN SOCIALNEGA SKRBSTVA ter SINDIKATA DELAVCEV VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA imajo s člansko izkaznico v naših trgovinah na Vošnjakovih 5 in v Srednjih Gameljnah 23 pri nakupu 5% popust.

Trgovina na Vošnjakovih 5 (telefon: 061-310-043) je odprta vsak dan od 7. ure do 21. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 13. ure.

Trgovina v Srednjih Gameljnah 23 (telefon: 061-59-577) je odprta vsak dan od 8. do 20. ure, ob sobotah od 7. do 20. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. ure do 13. ure.

Vse sindikate podjetij obveščamo, da jim lahko naše ponudbe pošiljamo tudi direktno za objavo v internih glasilih. Če želite, da vam ponudbe pošiljamo direktno, vas prosimo, da se nam oglasite oz. nam sporočite ime in naslov osebe, ki naj ji te ponudbe pošiljamo.

§ PRAVNIK SVETUJE

Vprašanje: Delavca v tovarni dobiva re-

gres za prehrano od 17. 7. 1989 do danes v znesku 373 din. Lan-

sko leto je vprašala, če se ta zne-

sekarji poravnajo, pa so ji odgo-

rali, da ne morejo, ker je bila za-

lahko izloži denar za nazaj in

kam naj se pritoži?

Odgovor: Regres za prehrano je določen

v 39. členu splošne kolektivne

in delovne pogodbe. Če delavec

ni bil zaposlen v tovarni, ki je bila

zavod, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

delavcem, ki je bil delavcem v tovarni

Naši smo prijatelje

V teh tematskih dneh smo Svobodni sindikati Slovenije našli nekaj lepega. Našli smo prijatelje. To so nemški sindikati z Bavarske in njihov predsednik Fritz Schösser. Svobodni sindikati Slovenije želimo zavezništvo in prijatelje – ne pa nasprotikov. Zato smo lahko veselji, da si v tej nički prijaznih časih naši sindikalni kolegi z Bavarske želijo priznati medsebojni enakopraven status članstva, tako da bi naši člani uživali vse ugodnosti članov bavarskih sindikatov in izbrnjenega predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

– Sindikati ne morejo biti v vlogi stalne opozicije, v vlogi večnega nergača – znati morajo prevzeti tudi svoj del odgovornosti.

– In kaj je tisto, kar naše bavarske kolege veže na nas? Marširaj – tudi spoznanje, da v Evropi ne bo miru, če se ne bodo zmanjšale velikanske socialne razlike. In pomemben prispevek k temu je medsebojna sindikalna pomoč, medsebojna izmenjava izkušenj pri sindikalnem delu. Zato si lahko želimo čimveč takšnih stikov in še več takšnih prijateljev.

Tudi izbrnjeni misli predsednika Fritza Schösserja so nam blizu:

– Vlada naj se ne meša v boj med delavci in delodajalci, kajti vladni posegi so praviloma vedno v škodo delavcev.

– Sindikati se lahko v podjetjih bojujejo le za tisto, kar se ustvari v podjetjih; za odpravo napak socialne, davčne ali gospodarske politike pa je njihov partner vlada.

KAJ DELAJO v republiških odborih

skei Sindikat kovinske in elektroindustrije

Albert Vodovnik, predsednik: Delegacija Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije je 8. aprila letos obiskala regijski sindikat kovinske industrije za Furlanijo in Julijsko krajino (CGIL-F 76) na njegovem sedežu v Trstu.

Razgovor je bil zelo konstruktiven. V njem so izmenjali široko paleto izkušenj in medsebojno sodelovanje in pomoči pri urejanju zaposlovanja, izplačil, stroškov, socialne pomoči, zdravstvenih in pokojninskih prispevkov, plačila informacij teh delavcev, da bi bili delavci in delodajalci, ki jih vključuje zaposlovanje pod ceno in na črno. S tem se povečujejo tudi nepotrebni konflikti med delavci iz Slovenije in domačini.

Dogovorili so se, da jim bodo predstavniki CGIL pomagali navezati stike s centralo v Rimu, da bi ta podprla prošnjo SKEI pri članitvi v Evropsko in mednarodno zvezo sindikatov kovinarjev. SKEI in ZSSS 18 italijanskih sindikatov bodo skupaj s KNSS in CGIL-F 76 na stališčih ocenila za politično akcijo. Se predvsem zaradi tega, ker so prav na dan stavke v italijanskih časopisih objavili komunikle s podporo stavki v Sloveniji.

Na koncu smo se dogovorili, da se bodo naši medsebojni stiki nadaljevali in okrepili predvsem zaradi možnosti produktivne skupne zaščite delavcev v obeh državah. Zagotovljena je bila tudi vzpostavitev neposrednih stikov v obliki razgovorov. V prihodnosti, ko bodo predstavniki CGIL-F 76 in CGIL-F 76 v Rimu, bomo tega meseca vrnili obisk v Ljubljano na sedež SKEI bomo takrat konkretizirali nadaljnje aktivnosti.

Izhodišni bruto OD v skladu z 58. členom kolektivne pogodbe za črno in bavarstvo metalurgije in livarne ter kovinsko in elektroindustrijo Slovenije v tolarjih (SLT)

Zahtevnostna skupina	Februar 92	Marec 92	April 92
I. enostavna dela	22.331,00	24.975,00	27.505,00
II. Manj zahtevna dela	25.001,00	27.972,00	30.805,00
III. Srednje zahtevna dela	27.914,00	31.219,00	34.381,00
IV. Zahtevna dela	32.380,00	36.214,00	39.882,00
V. Visoko zahtevna dela	42.430,00	47.454,00	52.260,00
VI. Visoko zahtevna dela	50.246,00	56.195,00	61.886,00
VIII. Najbolj zahtevna dela	58.062,00	64.936,00	71.513,00
IX. Najbolj pomembna	69.227,00	77.423,00	85.265,00
% uveljavljanja	13,64 %	11,84 %	10,13 %

Regres za prehrano za mesec april je 3.914,00 SLT

Sindikati delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti

Bojan Hribar, sekretar: Republiški odbor sindikata je na svoj 8. april letos obiskoval izvedbo potrdila podporo članstva in zaposlenih skupin in dodatnim zahtevam, ki so bile naslovljene na vlado Republike Slovenije. Stavka je nedvomno prispevala k odpravi zakona o omejevanju plač, dvignu zanjanelega OD in k sprejemu sklepov republiške skupšč

SPORAZUM ALI TANEK LED

Gospodarski odnosi z drugimi deli bivše Jugoslavije so postali ledeni. Pod debelo plastjo ledu veselo žubori potok. Podjetja so ves čas političnih nesoglasij in odločnih nasprotij med Slovenijo in Srbijo ter njenimi sateliti iskala poti, po katerih so potem trgovali. Napovedi zdaj kažejo, da se bo debeli politični led, ki je uklenil tudi največji del gospodarskega sodelovanja, le začel topiti. Upravičenost napovedi o otopitvi odnosov med Slovenijo in Srbijo ter Črno goro smo preverili na dveh koncih, pri Gospodarski zbornici Slovenije ter pri podjetju Cooping, ki združuje slovenske kooperante kragujevske Crvene zastave.

O izrednem zanimanju Crvene zastave za ureditev odnosov s kooperanti smo že pisali. Tokrat smo preverili, ali je od začetka pogovorov pred mesecem dni storjen kakšen napredek.

»Ta teden bodo prišli predstavniki CZ na pogovore s točnimi podatki za vsakega slovenskega kooperanta, koliko mu je za lani Crvena zastava ostala dolžna, in s predlogi, kako mu

bo dolg povrnila. Ali z denarjem, ali z avtomobili – mi računamo, da Coopingu skupaj dolguje vrednost kakih 1000 avtomobilov Yugo 45 – ali z blagom, ki ga slovenska industrija potrebuje,« nam je dejal direktor Coopinga Srečo Žvipelj in namignil da bi bilo dobro, če bi bilo moč na ta račun dobiti iz Srbije tudi kaj bakra, ki ga potrebuje slovenska elektroindustrija. Z drugimi besedami: baker bi lahko prodali bolje kot nemara kak drug izdelek srbske industrije.

Hkrati bo taista skupina predstavnikov Crvene zastave prinesla s seboj predlog dolgoročne kooperacijske pogodbe za podjetji Zastava-Yugo in Zastava-Iveco. Pogodbe bodo petletne, pripravljene za podpis, saj bo v njih in ob njih vsa dokumentacija, ki jo sklepanje takih dogovorov zahteva.

Seveda pa je podpis takšne pogodbe eno, realizacija pa drugo. Kajti: »Vprašanje je, ali bo Zastava potrebovala sestavne dele iz Slovenije, ko pa se zdaj trg lomi v Bosni in tudi s Hrvaško, kjer je mnogo več in pomembnejši partnerjev kot v Sloveniji. Srbija še ni sklenila

sporazuma. V Crveni zastavi zdaj tudi proizvodnja ne teče, kot bi morala. Naredijo namreč komaj kako tretjino od količine vozil, kolikor bi jih morali, da bi tovarna dosegla spodnji prag rentabilnosti,« pravi Srečo Žvipelj.

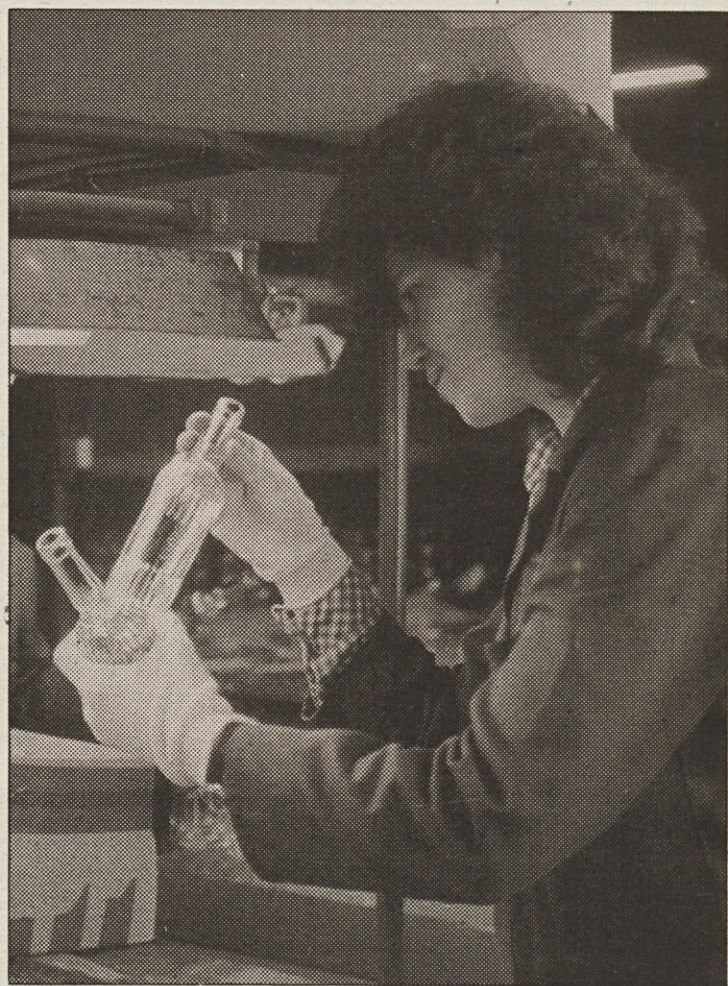
»V kratkem se bodo začeli pripravljati sestanki za začetek pogovorov na zbornični ravni in ravni ministrstva za trg. Smo v telefonskih stikih, osebna srečanja so predvidena kmalu,« nam je povedal Miha Bedina z Gospodarske zbornice Slovenije in dodal: »Kaže, da je v Srbiji in Črni gori pritisk gospodarstva, da je treba obnoviti gospodarske stike z drugimi deli Jugoslavije, postal tako močan, da se mu bo morala prilagoditi tudi politika. Resda je vpliv le-te na gospodarstvo še vedno zelo močan in lahko tudi še v prihodnje pričakujemo kako oseko v gospodarskem sodelovanju, toda odjuga je tu.«

Politika v Srbiji seveda gre v korak z gospodarstvom. Tako še vedno ni odpravila taks in obdavčitev, s katerimi je obremenila blago iz Slovenije. Meni tudi, da so bile zaplembe slo-

venskega premoženja v Srbiji povsem legalne, in namiguje, da se utegne to zgoditi tudi s premoženjem Srbije v Sloveniji, ko bo Srbija mednarodno priznana kot država. In tako dalje.

Skratka, sporazum o trgovinskem sodelovanju med obema bivšima jugoslovanskima republikama, ki ga bo treba skleniti, bo vsekakor težako delo prav zaradi vpletanja politike v gospodarstvo in zaradi očitnih razlik v interesih. Slovenski strani na primer nikakor ne bi šlo v prid sklepanje drugačnega dogovora, kot je uravnoteženi izvoz in uvoz, in tudi ne sklepanje kakšne carinske unije. Zelo verjetno pa je, da bo treba sklepati kompromise, pri katerih pa bo treba biti skrajno pazljiv, kot na primer pri napovedanem obnavljanju proizvodnje za potrebe bivše jugovoske. Nikakor ne smemo pozabiti, da je Srbska politika v zadnjih letih slovenskemu gospodarstvu sistematično povzročala škodo, celo takrat, ko je uradno govorila drugače. Bilo bi res čudno, če bi Slovenci po tolikih grenkih izkušnjah šli še enkrat na – srbski led.

Boris Rugelj

Kontrola kakovosti embalažnega stekla: kupci priznavajo samo prvovredno kvaliteto

Razbistritev kalnih voda

Delavska mala ustava, zakon o združenem delu, je »umrla« 29. decembra 1988, ko je zvezna skupščina tedanje Jugoslavije svečano razglasila »Markovičev« Zakon o podjetjih, ki z novelami iz leta 1989 in 1990 velja še danes, tudi v samostojni državi Sloveniji. Slovenska vlada pa je ta čas poslala v presojo skupščinskim odborom in drugim ustreznim strokovnim telesom predlog za izdajo Zakona o gospodarskih družbah s težavami. Glede na vsebino in analogno z ljudskim nazivom Zakona o združenem delu bi lahko ta zakon poimenovali »malo ustavo podjetnikov«. Seveda se s tem ljudskim poimenovanjem obeh zakonov vsaka podobnost med njima konča, od tod naprej so samo še veljanske razlike, čeprav oba predstavljata temelj svojega gospodarskega sistema. Podrobnejši in natančnejši je tudi od Markovičevega zakona o podjetjih, predvsem pa je mnogo bolj naravnani na tovrstne rešitve v zahodnoevropskih državah. Morda je razliko med staro veljavno in prihodnjo gospodarsko zakonodajo najbolje ocenil poslanec Erwin Schwartzbartl, ki je potem, ko je predlog zakona o gospodarskih družbah prebral, zgrožen vzkliknil: »Volil sem kapitalizem. Toda zdaj, ko sem zakon prebral, vidim, da nič ne vem o tem, kakšen kapitalizem je!«

Kako si sestavljali predloga zakona s tezami predstavljajo kapitalizem? Predvsem tako, da niso imeli nobene želje, ustvarjati kaj edinstvenega in povsem novega, ampak so skušali kar največ tujih rešitev uporabiti tudi pri nas.

Lojze Janko, minister za zakonodajo, je bodoči zakon predstavil ta-

kole: »Načela, ki so nas vodila, so zajeta v ustavi, ki določa, da je gospodarska pobuda svobodna. Zato zakon določa samo pogoje za ustanavljanje gospodarskih organizacij. Z njim bomo odpravili preskopo, nejasno zakonsko ureditev oblik gospodarskih subjektov in zagotoviti varnost pravnega prometa, varstvo državljanov in s tem večjo pravno varnost v celoti.«

Minister je v nadaljevanju dodal, da naj bi sprejete rešitve ne bile samo primerljive, ampak tudi usklajene z rešitvami v državah s tržnim gospodarskim sistemom. Tako naj bi naš gospodarski sistem bil sprejemljiv in razumljiv tudi za tuje gospodarstvenike.

Zakon naj bi podrobno in jasno urejal vse bistveno potrebno za ustanovitev, delovanje in prenehanje firm, njihovih organov ter za odnose med družbeniki. Družbe bodo lahko določena vprašanja v statutu družbe ali drugih internih aktih rešile po svoje – seveda ne tiste, kjer se v delovanje družbe vpleta določen družbeni interes. Samostojnost podjetij bo tako sorazmerno velika. Zakon pa bo tudi določil vlogo različnih organizacij, ki so za delovanje družb potrebne, ne glede na to, da nekatere sploh še ne poznamo. Na primer notariatus in revizorjev. Zakon posega tudi na mnoga druga področja, ki še niso ustrezno urejena, na primer v predpise s področja finančnega poslovanja, računovodstva, vrednostnih papirjev itd. Zato pričakujemo zanimivo, obsežno in tudi ostro javno razpravo. Bistra voda namreč marsikomu ne bo povšeči.

Boris Rugelj

Odpri sejem Alpe-Adria

V torek je minister za industrijo in gradbeništvo Izidor Rejc odprl sejem Svoboda bivanja, zadnjega od treh sejmov Alpe-Adria. Na sejmu, ki različne salone združuje pod geslom »Vse za dom, gospodinjstvo in hobi«, sodelujejo 204 domači in tuji razstavljalci.

Na otvoritvi je goste pozdravil direktor Gospodarskega razstavišča Borut Jerše in vsem zaželel živahno poslovno dejavnost. Minister Izidor Rejc pa je poudaril, da so sejni Alpe-Adria pomembno okno v svet, ki ga naša mlada država še kako potrebuje. Organizatorjem sejma se je zahvalil, ker so s sejemsko dejavnostjo omogočili odpiranje v svet in mnoge poslovne stike med slovenskimi in tujimi podjetji. Minister je opozoril, da je prosti čas tisti intimni del našega življenja, ko se rojevajo ideje, in ga moramo zato kar najbolje izkoristiti. Prav sejem Svoboda bivanja pa ponuja za to veliko možnosti.

Na razstavnih prostorih lahko vsak član družine najde kaj zase. Tokrat so poskrbeli, da se tudi najmlajši ne bodo dolgočasili, saj so jim iz lego kock zgradili Legoland. Na sejmu, ki bo odprt do sobote, lahko torej najdete kaj zase tudi vi.

T. U.

NUJNA JE SPREMEMBA TEČAJA

»Odvisni smo od tečaja tolarja. Uspešno se preusmerjamo z izgubljenega jugoslovanskega na svetovni trg, v tovarni pa kar najbolj varčujemo in znižujemo stroške z zmanjševanjem števila zaposlenih. Toda brez hitre spremembe tečaja valut bomo morali opustiti nekatere izdelke, namesto da bi obseg proizvodnje skušali približati tistemu iz leta 1990.«

Tako nam je opisal položaj v Steklarni Hrastnik njen komercialni direktor ing. Anton Žagar.

Steklarna je lansko leto sicer zaključila z malenkostnim ostankom dohodka, toda tudi s petino nižjo proizvodnjo kot leto poprej in s plačami, ki so precej pod republiškim povprečjem za gospodarstvo in tudi pod ravni, ki jo je določila kolektivna pogodba. Leto so zaključili tudi za dobro tretjino večjim konvertibilnem izvozom, tako da bi lahko rezultat poslovnega leta 91 označili takole: glede na razmere v lanskem letu bi lahko bilo tudi slabše.

Lani je Steklarni zgorelo skladišče, v drugi polovici leta pa je sicer uspešno poslovanje popolnoma pokvarila vojna. Steklarna je izgubila še tisti del jugoslovanskega trga, ki ji je ostal po znani podpori Slovenije Kosovu v Cankarjevem domu. Takrat so namreč prenehali kupovati v Steklarni veliki odjemalci Gale-nika, Genex, Takovo in drugi, v drugi polovici lanskega leta pa so trg izgubili tudi Fructal, Kolin-

ska, Droga, kozmetična industrija Slovenije, ki so vsi kupovali embalažo pri hrastniški steklarni. Vojna je tako tovarno prisilila k občasnim ustavitvam posameznih delov proizvodnih zmogljivosti, kar je na koncu, skupaj s težavami pri izvozu na Zahod, ob koncu leta znižalo proizvodnjo za petino.

In zaustavilo rast plač ter prisililo vodstvo, da se je zateklo k nepopularnemu, toda nujnemu zniževanju števila zaposlenih. Na srečo, pravi ing. Žagar, je bilo mogoče večino od 200 odpuščenih upokojiti, toda odpuščanje bo še potrebno. Modernizacija, ki je predvidena, ne bo prenesla niti 1000 zaposlenih, zato bodo v tovarni vsako leto znižali število delavcev za nekaj odstotkov.

Vendar so vsi ti načrti, se pravi obnova pogorišča in modernizacija v veliki meri odvisni od zasluzka od izvoza na svetovni trg, ki zdaj dosega že 60 odstotkov proizvodnje. Svetovne cene pa s trenutnim tečajem tolarja ne gredo vstric. Tečaj bi moral biti že zdaj vsaj 70 tolarjev za marko, pravi ing. Žagar. Steklarna načrtuje za letos vsaj 18 milijonov dolarjev konvertibilnega zasluzka (lani ga je bilo za 12,5 milijona dolarjev), zato komercialnega direktorja ni težko razumeti: če ne bo dobička, ne bo višjih plač in tudi ne naložb pa tudi ne več nekaterih programov.

B. R.

pravkar izšlo

mag. Aleksej Cvetko

NOVA UREDITEV POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Brošura je izšla v založbi ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana

Naročite jo lahko na naslov:

Dalmatinova 4, Ljubljana, tel. 061/321-255 ali 110-033, fax. 061/317-298

DELAVCI NA ČAKANJU

Še pred kratkim uspešno grosupeljsko podjetje Black and Decker, ki je svoje izdelke dobro prodajalo doma in v tujini, delavci pa so imeli dokaj visoke plače, je danes med žrtvami zapiranja trga na ozemlju nekdanje Jugoslavije in neurejene zakonodaje.

Tako kot druga slovenska podjetja je tudi to prizadelo zmanjšanje trga, predvsem na račun Srbije in Hrvaške, saj so prav tam prodali velik del svojih proizvodov. Zmanjšalo se je število naročil, kar je povzročilo tehnološke presežke, predvsem v režiji. Tako je sedaj na

čakanju okoli 30 delavcev, pričakujejo pa, da bo kmalu podobna usoda doletela še vsaj toliko zaposlenih. Predsednik sindikata v Black and Deckerju Boris Nebec je povedal, da v njihovem podjetju ni bilo kršitev pravic delavcev, je pa seveda težko odločiti, kdo mora na čakanje. To povzroča veliko strahu in napetosti med delavci. Sindikat je pri tem nemočen, ker kolektivna pogodba govori le o trajnih presežkih, odločitev o »čakajočih« pa prepuščajo vodstvom podjetij.

Imajo tudi veliko kooperantov, ki jim ne morejo plačati, saj tudi njihovi naročniki ne plačujejo in se, če le obstaja kaka možnost, raje pogovarjajo o kompenzacijah.

Razvojne možnosti so majhne, ker nimajo denarja za nova vlaganja, tuji pa za grosupeljski Black and Decker niso zainteresirani zaradi previsokih režijskih stroškov in negotovega političnega ter gospodarskega položaja v državi.

T. U.
B. H.

MALO LASTOVK – SLABO POLETJE?

Z obilno pomočjo »strokovnjakov«, ki si s spremembo oblasti niso obetali nič drugega kot ugodnejši položaj zase, smo zapluli v razmere, kjer ločnica med željami in trdo resničnostjo ni več razvidna. Še več, vedno bolj osamljena opozorila, podkrepljena z alarmantnimi podatki o padanju proizvodnje in vedno večji nezaposlenosti, so bila razglašena za »levi udar« in demagogijo, ki ima za cilj po vsej sili vrniti stvari v stare utečene tirnice. To, da se od praznih obljub ne da živeti, so počasi doumevali tudi zmernejši v novi oblasti, kar je pripeljalo do tolikšne (politične) zmedenosti, da celo nam naklonjeni tujci zmagujejo z glavami. Opozorila so resda zavita v diplomatsko previdno leporečje, kar pa realistom nikakor ne zmanjšuje njihove teže.

Naj zveni še tako konzervativno, je res, da tujce pri nas najbolj moti to, da ne vedo, s čim imajo opraviti. Podjetniški duh, ki ga seveda ne smemo zamenjati z avanturizmom, takšnih fluidnih stanj preprosto ne mara in si prostor za valjanje svojega kapitala pač poišče v bolj jasnih razmerah. Zato bolj ali manj prikrita nezadovoljstva, ki prihaja najprej iz neuradnih krogov, počasi pa tudi iz uradnih, ne gre minimizirati, kot to počno naša ministrstva, zlasti zunanje. Preveč naivno bi bilo misliti, da so nas v ključnih trenutkih osamosvajanja podprli iz čiste ljubezni, ne da bi pri tem imeli tudi svoj račun. In račun je treba prej ali slej plačati. Povsem odveč bi bilo odmahniti z roko nad vse pogostejši vprašanja, ki zvenijo kot zahteve, kdaj bomo vendarle popolnoma odprli pot tujemu kapitalu. Glavno oviro vidijo v ustavnem zakonu, ki

Pred vrati so prazniki, ki ponavadi zgovorno napovedujejo prihajajočo turistično sezono. Tuji gostje, ki nas obiščejo aprila, so namreč kot prve lastovke, ki oznanjajo pomlad oziroma pričetek nove turistične sezone. In če je lastovk veliko, se nam obeta dobro poletje. Veliko gostov in dober izkupiček.

O tem, kaj in kako bo letos na tem področju, kaj lahko pričakujemo od turističnega gospodarstva, smo se pogovarjali s **Brunom Tutto**, organizatorjem inozemskega turizma v poslovalnici Slovenijaturista v Novi Gorici.

»Iz znanih razlogov si od letošnje

sezone nismo dosti obetali. Sedaj, ko so prazniki takorekoč pred durmi, pa smo zgubili še zadnje upe. Zelo smo se potrudili, da bi privabili za prihajajoče praznike čim več Italijanov v Slovenijo, tudi precej denarja smo vložili v propagando, pa brez pravega uspeha. Pred dnevi, točneje pred dvema tednoma, smo imeli v ognju deset naročil, danes pa imamo le še eno samo. Gre za 54 italijanskih gostov, ki bodo preživeli velikonočne praznike na Bledu.«

– Kaj ponujate italijanskim turistom?

»Veliko. Lahko bi rekli, da vso Slovenijo ali 20 različnih programov za

50 do 100 ljudi. Svojo ponudbo smo predstavili v Torinu, Milanu in še marsikje, vendar, kot že povedano, ni odziva. Za velike praznike, ko se bodo sosledje želeli sprostiti in si kaj privoščiti, to je za Veliko noč, za 25. april, njihov dan osvoboditve, in za 1. maj, smo še vedno praznih rok. Včasih je bilo seveda drugače...«

– In zakaj nam tuji turisti obračajo hrbet?

»V glavnem zato, ker ne vedo, da je pri nas mir in da je vojna za nami. Še vedno nas mečejo v isti koš z drugimi deli nekdanje Jugoslavije. Ljudje, preprosto povedano, ne lo-

čijo Slovenije od Hrvaške, Bosne in preostanka Jugoslavije. Zato se bojijo in kot pravijo, nočejo tvegati.«

– Tako je že od lanske vojne. Bo še dolgo?

»Zdi se, da nezaupanje ne bo splahnelo čez noč in da bomo morali še pošteno zavijati roke, da bo sčasoma spet tako, kot je bilo nekdanj. Kdaj bo to, ne vem. Mislim pa, da ne bo tako kmalu, kot si nekateri predstavljajo. Zelo težko si je pridobiti ugled in kaj lahko ga je izgubiti. Na vseh področjih, tudi v turizmu.«

Andrej Ulaga

Tujci in mi

Jože Poglajen

vsaj začasno (do sprejetja ustreznih zakonov) tujcem prepoveduje kupovanje slovenske zemlje in nepremičnin. Če je verjeti izjavam zlasti podjetnikov s severa, si brez tega, da so popolni lastniki, lahko njihov kapital le mislimo.

Naše politične zdrahe pa odločitve, ki jih za investiranje pri nas zainteresirani tujci od naše oblasti pričakujejo, potiskajo nekam v nedoločljivo prihodnost. Za kapital se pa ve, da nima časa čakati na boljše čase. Kaj drugega kot borba za goli politični prestiž v parlamentu oziroma v vladi so izjave z najvišjih mest, da nam bodo Amerikanci skrojili volilni sistem in plačali izvedbo volitev ali da bo tuji kapital ogrozil našo (komaj priborjeno) nacionalno samobitnost. Če je prvo nepošten

udarec našim strokovnjakom in iluzija, da Amerikanci lahko preseka politični vozle volilne zakonodaje, je drugo mnogo bolj resna stvar. Sestavi del narodove samobitnosti je njegova v svetu priznana gospodarska učinkovitost. Te pa brez kapitalske injekcije iz tujine ne bo. Potrebujemo torej razvidno strategijo, ki bo strnila domače potenciale in jih kombinirala s tujimi, ne da bi pri tem iz Slovenije napravila nekakšno novo evropsko kolonijo, zainteresirani tujci pa bi vedeli, pri čem so. Za kaj takega pa so bolj ali manj nerodne modne »promocije« naše države v evropskih prestolnicah vsekakor premalo. Še manj koristi pa je od solističnih strankarskih nastopov, denimo predsednika vlade v Italiji, ki pri drugih strankah vzbuja nejevoljo in dejansko blokira meddržavno gospodarsko sodelovanje. To pa je za Slovenijo, vsaj za zdaj, ključnega pomena.

Omenjena opozorila, na primer tista iz nemškega državnega radia, moramo zato bolj razumeti kot poskuse, da nas spravijo k pameti ter odvrnejo od brezplodnih političnih razprav, ki bolj spominjajo na prepire v vaški gostilni, in se obrnemo k stvarim, od katerih živimo.

OBRATNA AMBULANTA

Prim. doc.
dr. Anton Prijatelj

Poklicne bolezni (2)

Nadaljujemo seznam poklicnih bolezni:

- zastrupitve z ogljikovim monoksidom,
- zastrupitve s cianom in njegovimi spojinami,
- zastrupitve s pesticidi,

- bolezni zob, ki jih povzročajo mineralne kisline,
- silikoza,
- silikotuberkuloza,
- azbestoza,
- aluminoza,
- talkoza,
- pnevmokonioza,
- pnevmokonioza, ki jo povzroča trda kovina,
- bisinoza,
- bronhialna astma,
- alergični alveolitis,
- bolezni, ki jih povzročajo jonizirajoča sevanja,
- bolezni, ki jih povzročajo nejonizirajoča sevanja, laserski in mikrovalovni žarki, radijski valovi, infrardeči in ultravijolični žarki,
- maligne neoplazme:
 - na koži (vštevši tudi začetne epiteliome),
 - na sečnem mehurju,
 - na dihalnem sistemu in sinusih,
- obolenja, ki jih povzročajo povečani ali zmanjšani zračni tlak,
- obolenja, ki jih povzročajo škodljivo delovanje hrupa,
- obolenja, ki jih povzročajo škodljivo delovanje vibracij,
- kronični bursitis sklepov zaradi stalnega pritiska ali trenja,
- paraliza živcev zaradi prenapenjanja in dolgotrajnih prisilnih nefizioloških položajev,
- okvare meniskusa kolena in intervertebralnega diskusa zaradi nenadne obremenitve v nefiziološkem položaju,
- hujša kožna obolenja in hujši recidivi,
- tropske bolezni,
- nalezljive bolezni,
- nalezljive bolezni, ki se prenašajo z živali na ljudi (vranični prisad, smrkavost, bruceloza, salmoneloza, nalezljiva hemoragična zlatenica in druge nalezljive bolezni).

Seznama je konec. Na njem je 45 poklicnih bolezni. Vendar moram takoj povedati, da ima seznam tudi še dve rubriki:

- dela, pri katerih nastaja bolezen, in
- pogoji, da se bolezen prizna za poklicno.

Rubrika dela, pri katerih nastaja bolezen ima največkrat napisano: Dela, pri katerih pride delavec med proizvodnim procesom v stik s škodljivimi snovmi.

Da je to potrebno povedati vem, ker sem v svoji praksi doživel, da je imel delavec zaradi spremembe na pljučih diagnozo: silikoza. To diagnozo sem moral potrditi. Pri poklicni bolezni silikoza piše, da štejejo dela, pri opravljanju katerih nastaja bolezen, dela, pri katerih se razvija prah, ki vsebuje prost SiO₂. Pri analizi prahu, ki mu je bil delavec izpostavljen, pa so v ustreznem inštitutu ugotovili, da v tem prahu ni prostega SiO₂. Ker škodljivosti ni bilo, torej ni bilo poklicne bolezni.

ŽIVLJENJE TEČE...

Piše:
Mag. Aleksej Cvetko

Pravica do poklicne rehabilitacije

Poklicna rehabilitacija je ena od najpomembnejših pravic invalidskega zavarovanja in je bolj kot druge pravice iz invalidskega zavarovanja ekonomska in ne socialna kategorija. Delovnemu invalidu namreč

omogoča podaljšanje življenjske in delovne dobe, družbi in delodajalcu zmanjšuje dajatve, tako iz invalidskega kot tudi zdravstvenega zavarovanja, predvsem pa z vsemi pozitivnimi učinki ohranjanja delavčeve produktivnosti. Zato tudi zakon predvideva, da se delovni invalid s poklicno rehabilitacijo strokovno, fizično in psihofizično usposobi za drug poklic ali tako delo, da se lahko ustrezno razporedi oziroma zaposli in uspešno vključi v normalno delovno okolje.

Novi zakon ponovno uvaja pojem »poklicna rehabilitacija«, ki ga je sedanja zakonodaja, veljavna od leta 1983 oziroma 1984, opustila in ga nadomestila s pojmom »prekvalifikacije« oziroma »dokvalifikacije«. Pri tem se je usposabljanje za opravljanje del in nalog, ki ni pomenilo dograjevanja strokovne izobrazbe zavarovanca, štelo za prekvalifikacijo, dodatno usposabljanje v njegovi strokovni usmeritvi pa se je štelo za dokvalifikacijo. Ne stari predpisi in ne novi zakon pa ne podajajo enotne splošne definicije poklicne rehabilitacije; namen poklicne rehabilitacije pa je enak namenu prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije.

Praviloma ima pravico do poklicne rehabilitacije invalid III. kategorije invalidnosti, če izpolnjuje starostni pogoj in če se glede na invalidnost in preostalo delovno zmoglost lahko usposobi za drugo ustrezno delo. Izjemoma imata pravico do poklicne rehabilitacije tudi invalidi II. kategorije invalidnosti, ki je presegel starostni pogoj, če je glede na njegovo strokovno in splošno izobrazbo, starost, zdravstveno stanje in preostalo delovno zmoglost verjetno, da se bo usposobil v krajšem času za drugo ustrezno delo, to delo pa mu je po končani poklicni rehabilitaciji zagotovljeno, in tudi invalidi I. kategorije invalidnosti, če izpolnjuje starostni pogoj, če je usposobitev za delo mogoče doseči v krajšem času in če je poklicna rehabilitacija smotna glede na njegovo splošno in strokovno izobrazbo, zdravstveno stanje in starost ter če mu je delo na drugem ustreznem delu zagotovljeno.

Pri poklicni rehabilitaciji, usposabljanju in zaposlitvi delovnih invalidov sodelujejo zavodi za usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb. Način oziroma oblika poklicne rehabilitacije pa mora biti v skladu z mnenjem ustreznega strokovnega organa. Delovni invalid, ki je pridobil pravico do poklicne rehabilitacije, se je dolžan usposablјati za ustrezno delo ob pogojih in na način, ki jih določa zakon, in v skladu z obveznostmi, ki so določene v posebni pogodbi. Pogodba, ki jo sklene organizacija ali delodajalec, kjer je delovni invalid zavarovan, z zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in delovnim invalidom, določa način, roke za nastop in trajanje poklicne rehabilitacije, natančnejše pogoje za usposabljanje delovnega invalida za delo ter način in roke za zaposlitev po končani poklicni rehabilitaciji.

Poklicna rehabilitacija se opravi s praktičnim delom na ustreznih delih in nalogah v organizaciji, lahko pa tudi z rednim izobraževanjem na primernih šolah in tečajih. V soglasju z delovnim invalidom se lahko opravi tudi z izobraževanjem ob delu. Delovni invalid mora nastopiti tako poklicno rehabilitacijo kot delo po koncu rehabilitacije, ko se je usposobil za opravljanje drugega ustreznega dela, v roku, ki je določen v sklenjeni pogodbi.

(Se nadaljuje)

KAŽIPOT CEN

V času pred volitvami je na slovenski politični sceni zelo vroče. Kdo bo novi mandatar, kakšna bo nova vlada, so vprašanja, ki ta trenutek begajo Slovence. Kako tudi ne, saj bo prav nova slovenska vlada krojila njihovo usodo, jih popeljala iz bede in revščine ali pa jim še bolj zagrenila in osiromašila življenje. Vroče pa so tudi cene, ki se vrtoglavo dvigajo in včasih zares ne vemo več, ali je kak izdelek drag ali poceni. Zato pa smo vsak teden z vami mi, ki vam svetujemo in vas popeljemo v prave trgovine.

Če pogledamo cene tega tedna, je stanje dokaj normalno, saj ni bilo večjih podražitev. Olje je najcenejše v Mercatorju na Slovenčev, kis pa še vedno v Supermarktu. Pri slednjem lahko privarčujete kar 53 tolarjev. Po sladkor boste morali v Maximarket, po sol pa v Delikateso na Dunajski. Pri litru Fructalovega jabolčnega sirupa boste lahko prihranili tudi do 26 tolarjev, če ga boste kupili v pravi trgovini. Večje razlike v cenah pa so tudi pri pralnem prašku, in sicer kar do 180 tolarjev. Ponj se odpravite v Mercator na Slovenčev.

Dobro si oglejte cene in sami presodite, ali smo imeli prav. Prepričani pa smo, da bo prihranek kar velik, če boste upoštevali naš nasvet. Poceni nakupujte in vso srečo vam želimo do naslednjega tedna.

BLAGO/TRGOVINA	Maxi-market Lj.	Super-market Lj.	Nama Dunajska	Blagov. Bežigrad	Mercator Slovenč.	Emona Cigalet.	Delikatesa Dunajska	Emona Hubad.	Kašča Vojkova	Sončnica Maroltova	Fortis Vojkova	Forum Dunajska
OLJE – 1 l, steklenica Cekin-rastlinsko	127,80	–	–	138,80	113,10	–	141,40	–	–	136,40	–	119,90
KIS – 1 l, PVC Šampionka-vinski	162,80	110,60	–	122,50	–	131,10	–	–	–	–	–	164,90
SLADKOR – 1 kg TSO Ormož-kristal	62,50	70,60	–	71,20	74,80	–	70,00	–	68,60	73,60	69,30	65,90
SOL – 1 kg, morska Droga-mleta	44,70	44,70	51,00	55,90	44,90	50,60	43,20	44,70	45,00	49,40	44,60	44,90
MOKA – 2 kg Mlinotest-tip 500	59,70	55,20	–	–	–	55,20	–	–	–	56,90	–	–
SALAMA – 1 kg MIZ Emona-posebna	407,50	407,50	427,10	436,50	–	407,50	–	407,50	–	–	–	–
SADNI SIRUP – 1 l Fructal – Jabolko	182,50	–	182,50	182,50	208,80	–	189,70	–	–	192,70	–	–
MLEKO – 1 l, PVC LM-3,2%	40,50	40,40	–	40,40	40,40	40,40	40,40	40,40	40,40	40,50	40,40	–
ŠPAGETI – 0,5 kg Mlinotest – Ceres	66,80	66,80	70,10	–	–	69,60	–	66,80	–	72,30	–	–
PRALNI PRAŠEK 3 kg Henkel-Persil	720,10	720,10	750,60	720,10	592,90	720,10	–	720,10	–	732,20	–	771,90

NOVA DIMENZIJA V PROFESIONALNEM RAČUNALNIŠTVU

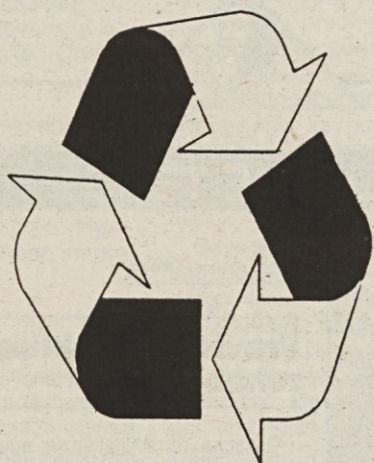
VEDA

AREAL

VEDA

AREAL

VEDA

NOV TRDI 2,5" DISK

ZA STARE IN VSE
NOVE TIPE
RAČUNALNIKOV

◆ Zanesljiv in izmenljiv trdi disk

Visoka tehnologija našega ameriškega partnerja ter naše znanje in izkušnje, dajejo kontrolirano varnost vašim računalniškim podatkom.

Trdi diski so najbolj drag in kritičen element vsakega računalnika. V kolikor se pokvari ali pa je dostopen nepoklicanemu uporabniku, lahko nastane na uporabnikovih podatkih, spravljanih v takšnem disku nepopravljiva škoda, oz. ti podatki lahko pridejo v neprave roke. Do okvare pride v večini slučajev zaradi kratke življenske dobe večine starejših in tudi novejših diskov. V zadnjem času pa so te okvare še zlasti pogoste na prenosnih računalnikih, ki se močno uveljavljajo, saj so le ti izpostavljeni stalnim tresljajem in sunkom, kar je lahko fatalno za vgrajeni disk in v njem spravljene podatke.

Podjetje VEDA je na sejmu CEBIT 92 v HANOVURU, predstavila rešitev, ki močno zmanjšuje zgornjo problematiko. Gre za vgradnjo izmenljivega trdega diska, ki zdrži dokaj hude mehanske obremenitve in ki ima veliko kapaciteto, dolgo življensko dobo ter zelo malo porabo (le 1.5 W). Ker je disk lahko tudi izmenljiv je tudi v varnostnem pogledu izredna pridobitev, saj ga uporabnik po prenehanju dela z računalnikom enostavno potegne iz računalnika ter ga spravi v trezor.

Opisane lastnosti in prezentacija te rešitve, na CEBITU je botrovala temu, da se je med drugimi za tak računalnik odločila tudi nemška finančna policija.

Podjetje VEDA iz Ljubljane vabi vse, ki jim je varnost podatkov najpomembnejša, kakor tudi proizvajalce računalniških sistemov, na demonstracijo. Zaradi lažjega planiranja terminov, VEDA prosi, da eventuelni obisk najavite po telefonu oz. po FAKSU.

◆ Komercialno zanimivo

Nov izdelek je zanimiv za končnega uporabnika, ki mu stari trdi diski grenijo življenje, kakor tudi za proizvajalca novih sistemov.

Trdi diski so tudi najdražja komponenta vsakega računalnika. Z rešitvijo, ki vam jo ponujata tako ameriški AREAL kot slovenska VEDA, ki se dogovarja za postavitve tovarne teh diskov v Sloveniji za celotno evropsko tržišče, se cena tega novega tehnološkega čudeža bistveno ne razlikuje od cene po kapaciteti podobnih diskov. To je še zlasti pomemben faktor, saj je ta disk primeren tudi za zamenjavo v starih računalnikih, ki jim z obstoječimi diski poteka življenska doba. Novi izmenljivi disk, ima tudi to prednost, da jih je lahko več na enem sistemu. To pomeni večji izkoristek enega računalniškega sistema in s tem znižanje stroškov nabave večih sistemov. Vsak uporabnik je odgovoren le za svoj disk, in ni več izgovorov, da je nekdo tretji uničil podatke.

IDEALNO ZA:

- BANKE
- PODJETJA
- TRGOVINO
- ZDRAVSTVO
- POLICIJO
- VOJSKO in

za vse tiste, ki so jim podatki več vredni od najboljšega računalnika.

INFORMACIJE:

VEDA d.o.o. Ljubljana
Brnčičeva ul. 31/ I
Obvoznica za Maribor, prvi semafor
pred Črnučami desno,
(v stavbi UNIS TOS)

Tel. : 061 374 740
FAX: 061 374 063

TEHNIČNI PODATKI ZA 2,5" TRDI DISK:

- 1 60, 80, in 120 MB, dobava takoj
- 2 180, 240 in 300 MB, konec 1992
- 3 Povprečni pristopni čas pod 19ms
- 4 Odpornost na udarce do 130 G !!!

- 5 Disk je lahko izmenljiv ali stalen, vmesnik je AT-BUS, dolga življenska doba je povečana tudi zaradi nizkih obratov diska in je nad 100.000h

MORILEC ŠTEVILKA ENA

Letošnji svetovni dan zdravja je te dni potekal v znamenju preprečevanja bolezni srca in ožilja. Med boleznimi, ki po svetu najbolj pušajo, so namreč srčni napadi in možganske kapi. Bolezni srca in ožilja so vsako leto krive za četrtno vseh smrti, kar znese po ocenah 12 milijonov življenj. Na srečo pa je začelo v zadnjih letih število srčnih in ožilnih obolenj v razvitih deželah padati, čeprav so še vedno morilec številka ena.

Tako je zlasti v deželah Zahodne Evrope, Severni Ameriki, Avstraliji in Novi Zelandiji, kjer se je pokazalo, da jih je mogoče preprečiti s pomočjo zdrave prehrane, telesnega razgibavanja – predvsem hoje, dejavnosti, ki je primerna za vse starosti, in z opustitvijo kajenja.

Kaj pa pri nas? Umrljivost za boleznimi srca in ožilja še vedno narašča, saj ni dovolj denarja za uresničevanje učinkovitih preventivnih programov. Zaradi takšnih socialnih razmer si večina prebivalstva ne more privoščiti zdrave hrane. Pri nastanku bolezni srca in ožilja pa pomagajo tako genetski dejavniki kot dejavniki okolja.

Oblikovanje narodovega zdravja pa je veliko bolj odvisno od gospodarskih in družbenih razmer kot od prizadevanj zdravstvenih organizacij. Če bo šlo tako naprej, bo zdravstvena slika Slovenec leta 2000 dokaj klavarna, saj so med drugim v porastu tudi rakava obolenja in bolezni dihal.

Pozabili smo na zdravje delavcev. Nič več ne govorimo o škodljivih vplivih delovnega okolja, kako podjetja skrbijo za zdravje svojih delavcev, kako bi morali urediti delovno okolje, da bi bilo za delavce čim manj škodljivo. Kaj šele, da bi tudi dejansko kaj naredili.

V sindikatih so to področje

zanemarili. Sindikat naj bi predstavljal močno vez med delavci in vlado. Pričakovali bi, da sindikati izvajajo pritisk na vlado za zdravo delovno okolje in ustrezno prehrano delavcev. Prav tako bi morali sindikati vplivati na delodajalce in direktorje, da bi ti upoštevali vse potrebne preventivne ukrepe med delovnim časom.

Tudi vsak posameznik lahko sam veliko naredi za svoje zdravje, oziroma je to v veliki meri odvisno od njegovih življenjskih navad. Zmanjševanje bolezni srca in ožilja pa tudi drugih bolezni je v veliki meri odvisno od razmer v družbi: osebnega standarda, prehranjenosti, sprostitvenih dejavnosti, preprečevanje in odpravljanje pojavov zasvojenosti (alkoholizma, kajenja, narkomanije). Ker so gospodarske in socialne razmere v družbi zelo slabe, se je bati, da se bomo na svetovni lestvici umrljivosti za boleznimi srca in ožilja pomikali vedno više. Že zdaj je v Sloveniji smrtnost zaradi bolezni srca in ožilja za vse starosti višja, kot je povprečje evropskih dežel.

M. F.

Tabela 1. Starostno standardizirana umrljivost (SMR) celotnega prebivalstva Slovenije in prebivalcev Slovenije starih do 65 let za določene skupine bolezni za leto 1988 in primerjava z evropskim povprečjem za leto 1988 ali 1987

VZROK SMRTI	SMR do 65 let na 100.000 prebivalcev		SMR vseh starosti na 100.000 prebivalcev	
	Slovenija	Evropsko povprečje	Slovenija	Evropsko povprečje
Vsi vzroki	351.09	304.33	946.94	875.28
Infekcijske bolezni	4.42	3.49	8.46	6.65
Neoplazme	104.46	94.07	209.5	202.02
Mlg. traheje, bronhov, pljuč	25.67	21.33	41.05	40.78
Rak dojke	19.15	9.82	29.22	29.49
Rak vratu maternice	3.15	1.7	4.93	4.47
Bolezni srca in ožilja	88.39	86.82	426.44	405.54
Ishemična bolezen srca	28.27	42.72	102.2	141.27
Bolezni možganskih žil	20.30	17.12	116.15	103.29
Bolezni dihal	14.23	12.33	73.61	57.05
Bronhitis, emfizem, astma	4.64	4.6	27.63	19.93
Bolezni prebavil	40.31	19.27	60.43	39.34
Kron. bolezn. jeter, ciroza	33.50	12.85	40.21	18.00

Opomba: Standardizirano na standard starostne strukture za evropsko populacijo

Potrkali smo na vrata družine Staka v Škofji Loki. Vrata nam je odprl mlajši mož, ne more jih imeti več kot 35, Zoran Staka. Prejšnji teden so prišli s sodišča z odločbo o rubežu, saj Zoran in Marčeta že leto dni nista plačala stanarine.

Teden dni imata čas, da se pritožita. Žena, Marčeta, je šla na sindikat, da bi ji pomagali napisati pritožbo. Ona je iz Sanjskega mosta, on iz Borskega Novega. V Slovenijo sta prišla pred 15 leti, se tukaj spoznala in poročila.

kričec primer

Imata dva otroka, 13-letnega Slobodana in 6-letnega Daniela, ki je doma, ne obiskuje vrta. Slobodan obiskuje šesti razred, v šoli nima težav, zato pa jih ima doma. Ko smo prišli, se je takoj izmuznil na dvorišče.

Zoran Staka govori bolj malo. Dva meseca je že brez službe. Prej je bil zaposlen v Loški tovarni hladilnikov. Tam je, kot pravi sam, delal 12 let, zdaj je brez dela. Ne dobiva nobenih nadomestil, nobenih dohodkov za vsakdanje življenje. Zakaj jih ne dobiva, pravi, da ne ve. Žena ne dela že poldrugo leto. Prej je bila zaposlena v Tekstilni v Medvodah, tudi ona ne dobiva nobenih nadomestil.

Stanujejo v enosobnem stanovanju, na 42 kvadratnih metrih. Stanovanje je pospravljeno, krožniki pomiti. Na namiznem prtu vaza z umetnimi rožami. Odprta televizija z vojno v Sarajevu.

Ne morejo plačati stanarine, ne morejo plačati elektrike, ne morejo plačati ničesar. Račun za elektriko, devet tisočakov, bi morali poravnati že do 20. marca. Zoran ne daje videnja, da bi ga vse to kaj vznemirjalo. Vsaj na zunaj ne pokaže, je preveč ponosen. Njegove kretnje so živčne, oči polne prikrite jeze, vsake toliko časa se tiho posmeje. Kako bo šlo naprej, ne govori.

DRUŽINA OBVISELA V ZRAKU

V začetku je še povedal nekaj stavkov, a potem vse manj. Tudi toži ne, niti se ne pritožuje. O svojih načrtih za prihodnost molči. Mogoče mu je že žal, da nam je odprl vrata.

K sreči se vrne njegova žena, ki je bolj zgovorna. Vsa je zadihana. Bila je na območnem svetu svobodnih sindikatov, na centru za socialno delo. Naslednjega dne bo prišla socialna delavka z naročilnico za pet tisočakov in skupaj bosta odšli v trgovino in kupili najnujnejšo hrano.

Ko govori, se ji roke tresejo. Kotički ustnic ji trepetajo. Na jok ji gre. Pri hiši, pravi, niti koščka kruha. Zjutraj je spekla nekaj palačink iz zadnje moke. Hladilnik je popolnoma prazen.

Pokaže odločbo temeljnega sodišča v Kranju o rubežu. Vsota, ki bi jo morali plačati, ni visoka, a kaj, ko ni denarja.

Ponoči se zbudi in strah me je, ker ne vem, kaj bom dala naslednji dan otroku jesti,

pravi. Dva tisočaka dobiva na mesec za čiščenje stopnišča. Tudi cesto bi pometala, če bi bilo treba, ali pa šla delat kam na kmetijo. Samo da bi kaj zaslužila. A vemo, da bi se morala najprej zdraviti zaradi alkoholizma, da bi ji moral nekdo stati ob strani.

Najstarejši sin dobiva v šoli brezplačno malico, kosila zastonj pa ne mara, raje je lačen. Je bila učiteljica premalo taktična, je njegovo gorje obesila na veliki zvon?

Kako bo šlo naprej, ne ve. Pove, da je mož izgubil službo, ker je imel veliko »ta plavih«, se pravi, da ni hodil v službo. On jo samo jezno ošine s pogledom.

Dolgo ne bodo mogli živeti od naročilnic za hrano iz centra za socialno delo ali od pomoči sindikatov. Prošnje za državljanstvo nista vložila ali iz malomarnosti ali zaradi česa drugega. Morda zaradi pomanjkanja denarja. Vse pravice pa izhajajo ravno iz

državljanstva. A v Sanjski most, pravi Marčeta, se ne misli vrniti, ker nima kam. Zoran, njen mož, molči.

Na krožniku, pri štedilniku, so zložene štiri palačinke. Ena je na pol pojedena. Najstarejši sin jo je v naglici pustil. Raje je lačen na dvorišču, kot da bi nas poslušal.

Očitno gre za družino, ki je dobesedno obvisela v zraku – brez službe, brez državljanstva, brez prevega doma. Je tako mogoče živeti? Morda je tako mogoče životariti, vsekakor pa ni mogoče odpirati kakšne perspektive, zlasti za tista dva, ki je še vse življenje pred njima, to je za otroka. Nekdo bi moral družini pomagati z večjo mero človečnosti in razumevanja, če naj v tej družbi še prisegamo na kakšno humanost in človekove pravice. Še posebej socialna služba bi se morala zamisliti nad usodo obeh otrok.

Marija Frančeskin
Slika: Sašo Bernardi

ŽIVLJENJSKA RAZPOTJA

PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

● več avtorjev:

KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI

Navodila – Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo.

Cena 330,00 SLT

● Janez Kopač

DAVKI PO NOVM

Nove neposredne dajatve in socialni prispevki in nove dajatve ter sprejete novosti in predlogi za spremembo decembrskega davčnega svežnja.

Cena 150,00 SLT

● več avtorjev:

MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb pravne pomoči.

Cena 200,00 SLT

● Mira Becele

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM

Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe njegovih določil

Cena 330,00 SLT

● Gregor Miklič

NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

Prečiščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem.

Cena 330,00 SLT

● Bogdan Kavčič

DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija – vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednosti in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«.

Cena 250,00 SLT

● več avtorjev:

KAKO POSTATI PODJETNIK – KAKO USPEŠNO POSLOVATI

Iz zbirke ABC PODJETNIŠTVA

Cena 590,00 SLT

ROKOVNIK – PRIROČNIK 92

Vsebina: Koledarski vložek, zapisniški vložek, priročnik za sindikalne zaupnike.

Cena 450,00 SLT

● Aleksej Cvetko

ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO

Zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji – Spremembe pogojev za upokojevanje – Nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni – Nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti – Sprejemni postopki za uveljavljanje in varstvo pravic, revizija, sodno varstvo – Organizacijske spremembe – Kako s pridobljenimi pravicami.

Cena 500,00 SLT

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 110-033, 313-942, 311-956. Fax. (061) 317-298

NAROČILNICA NA ČASOPIS »DE«

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, naročamo (do pisnega preklica)

..... izvod(ov) tednika »DE«. Pošljite nam ga na

naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Dne:..... Žig Podpis naročnika

Naročnino bomo poravnali v zakonitem roku.

NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo

..... izv. ● Kako uveljaviti izv. ● Davki po novem

..... izv. ● Moje pravice na izv. ● Stanov. razmerja

..... izv. ● Nova del. zakon. izv. ● Delavci in upr.

..... izv. ● Kako postati podj. izv. ● Rokovnik 92

..... izv. ● Zakon o pokojn. izv. ● Zakon o pokojn.

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

Naročeno mi pošljite na naš naslov:

Ulica, poštna št. in kraj:

Ime in priimek podpisnika:

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.

2. Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Dne:..... Žig Podpis naročnika

Zahteve ostajajo, stavka pogojno odložena

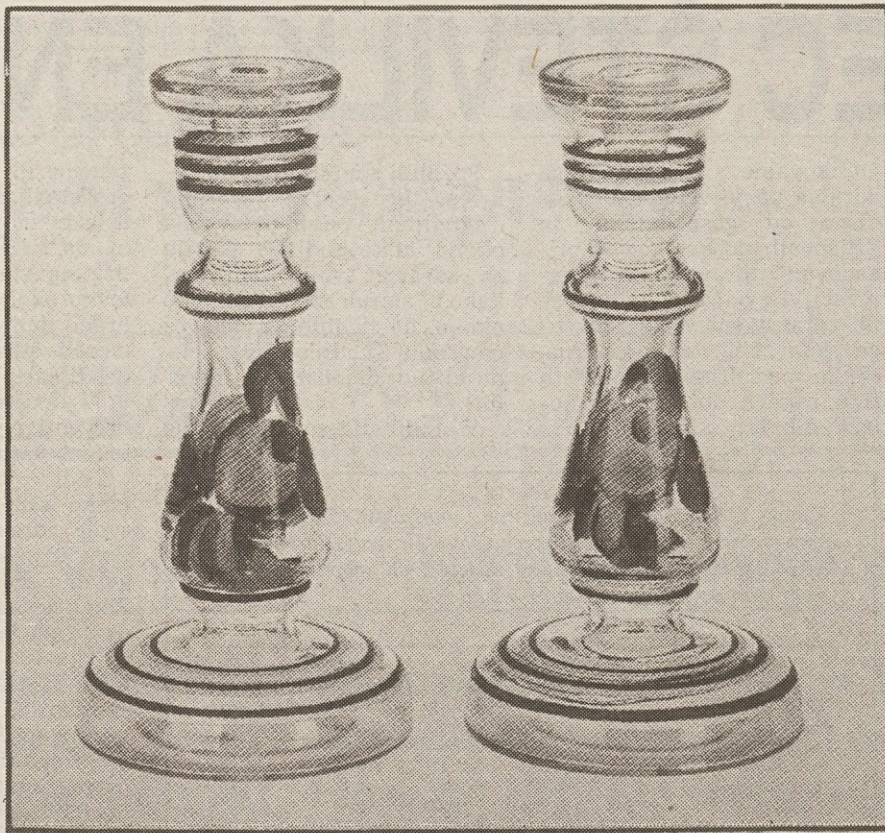
Republiški odbor sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti Slovenije se je z večino glasov vseh članov odbora odločil pogojno odložiti splošno stavko v šolstvu, ki so jo napovedali za 13. april. Kljub izpolnjenim pogojem za stavko, saj sta se zanj večinsko odločili več kot dve tretjini zavodov, kjer ima SVIZ članstvo, so se po temeljiti razpravi odločili ponuditi šolskemu ministrstvu in vladi še mesec dni časa.

Od stavkovnih zahtev seveda ne odstopajo – zahtevajo odpravo 20-odstotnega zaostajanja plač pri uresničevanju kolektivne pogodbe za družbene dejavnosti, izdelavo in izdajo pravilnika o napredovanju učiteljev, pogodbeno ureditev delovanja sindikalnih zaupnikov na šolah ter določitev učiteljeve delovne obveznosti.

Predstavnika vlade – njen podpredsednik Matija Malešič in minister za šolstvo in šport dr. Peter Vencelj sta opozarjala na premike v zadnjem času, ki naj bi pomenili izboljšan položaj za šolstvo in učitelje. Marca naj bi se zaostajanje plač zmanjšalo na okoli 14 odstotkov, napovedujejo pa še nadaljnje postopno zmanjševanje zaostajanja. Tudi v priprave pravilnika o napredovanju učiteljev bodo vključili dva sindikalna predstavnika; obljubila sta tudi pogodbeno ureditev dela sindikalnih zaupnikov na šolah.

Sindikalisti so upoštevali uspešnost dosedanjega dogovarjanja in se odločili za mesec dni odloga, tako da bodo z odločitvijo o splošni šolski stavki počakali do maja.

I. Ž.

Gradovi minevajo, fabrike nastajajo

Kulturnozgodovinski oddelek Narodnega muzeja v Ljubljani je pripravil zanimivo razstavo; ki prikazuje začetke industrijskega oblikovanja v 19. stoletju na Slovenskem. To se je najprej uveljavilo v železarstvu in steklarstvu, pa v keramični industriji. Na ogled je več kot 360 industrijskih izdelkov iz tistega časa, razstavljeni pa so bodisi zaradi likovne in tehnične vrednosti, bodisi zaradi njihove uporabnosti v vsakdanjem življenju.

Zgodbe, ki jih piše življenje

Zdaj pa kmetujeva

Štirideset let sem star. Bogu hvala: vsi trije otroci so izučeni, zgradili so si lastna gnezdeca, midva z ženo pa sva v enosobnem družbenem stanovanju. Žena često ponoči zakriči: Tone, elektriko so nama odklopili!

Tako rekoč čez noč so naju na cesto postavili. Mene iz železarne, 39-letno ženo pa iz tekstilne. Oba po 20 let delovne dobe.

– Kam? sva v obupu spraševala. Žena je jokala, jaz preklinjal.

– To ni božja, Peterletova oblast, to je hudičevo razdejanje.

– Na socialno! se je glasil odgovor.
– Tam jih je že 200!
– Plus vidva – 202. Tudi na Radio Slovenija je val 202. Ha, ha, ha! In sva šla na socialno. Referentka, nataktnjena kot hudič.

»Tri otroke imata pri kruhu, pa bodo še vama odrezali dve rezini.«

»Kdo pa vam reže rezine? Slišal sem, da ste zelo revni in brez otrok.«

»Ha, na občinski upravi pač ni nobene reveža!« je referentka protestirala. Mož 30, jaz 25 tisoč, hišo, avto imava... Vsak po 3500 bosta dobila. In ne sitna-

rita, preden mineta dva meseca.« Treskl je zaloputnila vrata.

Stojim, gruntam, računam: 7000: 30 : 2 je približno 114 tolarjev na dan. Kam naj se obrnem. V železarni, tovarni jih še naprej odpuščajo. Korajža velja: naravnost k županu.

– Kam? glas varnostnikov od stopnice do stopnice, od vrat do vrat. Pa sem se vseeno prerinil do vrat, na katerih je pisalo: PREDSEDNIK.

Potrkam, vstopim, pozdravim. Gospod župan in dve tajnici so ravno malicali. Na mizi buteljka, skodelice kave, cigaretnega dima pa tako na gosto, da sem obrazce komaj prepoznal.

»Gospod, kaj želite, časa ni na pretek.«
»Recept, kako naj z ženo s sedem tisoč tolarjev živiva.«

»Ha, ha, ha! Jaz še zase ne vem, kako s 107 tisoč tolarjev živeti!«

»Gospod, kot osebnost niste vredni županovega fotelja. Vzemite metlo in pojdite ceste po mestu pometat. Preklete, same osle brez srca smo volili!« zadrlesknem vrata in jadrno odidem.

Na hodniku si prižgem cigareto in mencam sem in tja.

»Ja, kaj pa te tako grozna jeza kuha?« me ogovori znanka, bogata kmetica. In

ko jim povem, mi reče: »Na pavre pa ne bi hotela, kaj? Mi jih gori s Hrvaškega vlačimo in presneto drago plačujemo! 500 do 600 tolarjev na dan. Pa hrana in stanovanje. Kaj premišljuješ?«

»Če bi naju vzeli. Razumeva se na kmečko mehanizacijo, na delo v hlevu, polju, kjerkoli.«

»Vidva kar pridita. Dvanajst tisoč tolarjev na mesec. Velja?«

»Velja! In hvala!«

Moral sem v bife. Po požirkih sem srkal ritznoččana in samemu sebi govoril: Dvanajst in dvanajst je 24 plus 7 je 31000 tolarjev, pa še hrana, spat pa bova domov hodila.

Po dobrem tednu – zaslužek sva dobivala tedensko – lepa nedelja je bila, okopala sva se, lepo oblekla, tudi malo parfumirala, se prišla pod roko in šla v gostišče, kjer se ukvarjajo s kmečkim turizmom. Bolj poceni je vse in kvalitetnejše.

Zdaj sva kmetovalca že poldrugo leto. Delava, pretegneva se ne, zadovoljni so z najinim delom, midva pa s hrano in njihovim odnosom do naju.

Takih delovnih mest na kmetih je poldolg in počez v tej dolini nekaj sto, le da mnogi ne marajo svinčnika zamenjati z motiko, lopato, vilami in krampom. Midva pa sva si v poldrugem letu nakupila lep kupček mark. Dela je navkljub neusmiljenim odpustom dovolj, treba ga je najti, zavihati rokave in delati, delati. Samo delo osrečuje človeka.

Drago Kumer

Groza

Ne zamerite mi, danes, 6. aprila 1992 zvečer, me je groza. V lepi Bosni in Hercegovini se je začelo, kar se je imelo začeti v balkanskem brezumju. Srepa zremo v ekrane, uživamo v koncu igre Podarim dobim in smo dobili. Vsi!

Smrt kosi v naši sosesčini, nova reka beguncev bo tu pri nas in znova bomo imeli razlog in možnost kazati svoj kooperativen odnos do bivše Jugoslavije.

Ne, ne gre za nostalgijo, gre za tkivo, ki je bilo kljub vsemu stekano na način, da brez krvi ne more razpasti. Toda kri je nekaj drugega kot pomori in bratomorna vojna, dobro leto po tem, ko smo doma slavili spravo.

Sprava ni naša ekskluzivna pravica. Iz okolja, s katerim imamo mnogo vezi in računov, ne moremo oditi s turističnim kacinovskim geslom »Slovenija, nova država na sončni ali južni strani Alp«. Bog pomagaj, ko razum izgine v noči in roka zagradi orožje, tu v naši neposredni sosesčini. Morda je komu daleč, toda že naš bližji sosed je Hrvat, Srb ali Musliman iz Bosne.

Mirovne sile ne morejo urediti našega slaboumja, spre-

nevedavosti in hlastavosti po oblasti. Elita politikov peha ljudi v srditost in smrt. Častihlepnost politike in nerazsodnost orožja sta preglasila tiste, ki so ta večer prepevali v bosanskohercegovski skupščini »Druže Tito mi ti se kurnemo...«

Je danes manj despotstva? Ne, ni ga manj! Mnogo več je krvi, mnogo več je srda in iracionalnosti, ki bo Balkan poglajala v eksplozijo. Ta eksplozija bo hujša od črnobiliske in duhovna radioaktivnost bo desetletja sedala na nas. Lahko se tolažimo in prepričujemo, kako modro smo odšli iz te klavnice. Zastavlja pa se vprašanje, koliko smo k njej pripomogli s svojim nerazumevanjem tega, kar smo živeli.

Pasemo travo, ko se drugje koljejo, »jugosloyanske« politike so postale militantne v času, ko svet drvi v mir! Vedno kratko potegnejo ljudje, čreda, ki se pase, vedno postane hrana za vojsko!

Tokrat me je groza! Kje in kdaj se je natančno začelo ne vem, toda ljudje, ki so nas zapeljali v to, morajo iti v prve vojne vrste. Šele ko jih ne bo, bo zmagal razum; da bomo zaživali v miru, s človeškim dostojanstvom, srečo in zupanjem!

Le kje si, feniks?

Milan Bratec

Skok v Južno Ameriko

(15.)

Ali res lahko razreši življenjske in osebnostne probleme doma tako, da se umakneš v tujino? Morda. Veliko dilem in na prvi pogled neznanskih zagat se čisto pravzaprav razreši samo od sebe. Drugače je, če ti potovanja in bivanja v tujini postanejo stalnica. Številni diplomati, zunanjetrgovinski predstavniki so mi pripovedovali o močni krizi identitete. Ko niso vedeli več, kam pravzaprav spadajo. Ne morejo navezovati trdnjih vezi z okoljem, kamor jih je postavila služba: na drugi strani pa se jim trgajo vezi z domovino, s prijatelji, sorodniki v domačem okolju.

Obenem pa je res, da bivanje v tujini prispeva k temu, da bolj ceniš dom, družino, varnost in toplino doma. Posebej moje bivanje v Pittsburghu me je pogosto spominjalo na družino, prijatelje. V Pittsburghu sem stanoval v Oaklandu oziroma na vrhu hriba, ki se je vzpenjal nad univerzitetnimi zgradbami. Vsak dan sem tako vsaj dvakrat dnevno (zjutraj in zvečer) prehodil stotine stopnic med mojim skromno sobico v črnski ulici na vrhu hriba in mojo pisarno v univerzitetni zgradbi.

Posebej še zvečer; ko sem se okoli enajstih ali celo opolnoči

vračal po izpraznjenih ulicah, se vzpenjal po stopniščnem loku hriba ob robu gozda, sem se počutil kot zemljan na luni, kot daljni opazovalec življenja, kot brezživljenjska kamera, ki snema vse, kar se dogaja okrog nje. Življenje v tujini, zlasti še, če si brez družine, je nekakšno vegetiranje, bolj ali manj učinkovito izpolnjevanje delovnih obveznosti.

Se eno zanimivo lekcijo mi je dala tujina. Zaradi nje sem se v bistvu naveličal potovanj, dela in življenja izven doma v 70-tih letih, ter se nato dobrih 10 let praktično nisem premaknil iz Jugoslavije. Ugotovil sem, da so problemi, interesi, potrebe in želje ljudi povsod po svetu domala enaki, da se razlikujejo le v odtenkih, v poudarkih. Ko sem namreč kot 20-letni mladenič pričel serijo potovanj v začetku 70-tih let, sem bil prepričan, da bom zunaj odkril nekaj novega, boljšega, lepšega. Drugačne ljudi, drugačno življenje, Pa nisem.

Spoznal sem, da so tudi v vsaki drugi deželi, v vsaki drugi kulturi dobri in slabi ljudje, z istimi problemi, kot jih imaš sam, da ti tudi v tujini prav nič ne pade z neba. Zato sem se po nekaj letih kar

Piše:
Bogomil
Ferfila

nekako umaknil in si rekel: »Dovolj imam tujine.«

Zanimivo je bilo, da sem takrat dobival štipendijo za diplomatsko službo. To je bilo v skladu z mojimi vse daljšimi in vse bolj oddaljenimi potovanji v zgodnjih študentskih letih. Ko pa sem se naveličal tujine, tudi o diplomatski službi nisem več hotel slišati. Ob koncu študija so mi ponujali možnost zaposlitve pri mednarodnih institucijah v ZDA in Zahodni Evropi, vendar se zanje nisem zmenil. Poleg tega sem bil takrat tudi študijsko in delovno vezan na proučevanje jugoslovanske družbe in sistema.

V drugi polovici 80-tih let pa se je tako na mojem delovnem kot na potovalnem področju spet pojavila obsedenost s tujino in potovanji.

Morda se bom čez nekaj let spet pogreznil v domače okolje. Morda ne bo več časa za novo plimo in oseko potovalne mrzlice. Poleg motivacijskih in interesnih, žal, obstajajo še fizični in biološki okviri.

Tujina in nevarnosti

Prepotoval sem že kar dobršen kos sveta, kar nekaj let preživel v tujini.

Ali so potovanja nevarna? Kolikokrat sem bil napaden, okraden, v večji ali manjši nevarnosti? Kaj vse sem izgubil?

Menim, da imam kar dobro bilanco. Moram reči, da sem zadnja leta tudi izjemno previden, da hudo pazim na prtljago, kje se gibljam, s kom se družim. Ko sem 20 let prej potoval na primer po ZDA, me takšne stvari seveda niso prav nič skrbele.

Z ljudmi, ki sem jih srečeval na letališčih in na poti, sem odhajal k njim domov, stanoval pri njih, štopal na cestah itd. Ob polnoči sem se znal sprehoditi po črnskih barih San Francisca, spati s spalno vrečo na letališčih, v divjini. Vendar tudi še sedaj včasih naredim napako, neumnost, in se zgrozim, ko jo pozneje preanaliziram.

Neposrednih napadov ali poskusov kraje, razen spopadov z »mularijo« v Riu de Janieru (ki so sicer lahko tudi zelo nevarni), pravzaprav nisem doživel.

Leta 1988 me je pri menjavi na črno v Pekingu domačin ogoljufal za par dolarjev, kar zaradi denarja ni omembe vredno. Zanimiv pa je bil celoten dogodek.

Glede na lastne potovalne izkušnje in dolgoletne (tudi jugoslovanske) menjave deviz na črno sem se seveda imel za velikega strokovnjaka na tem področju. Poznal sem vrsto trikov: ko ti prodajalec poskuša iztrgati denar iz rok in zbežati; ko ti da nekaj pravih bankovcev le na vrhu kupčka

denarja, vmes pa narezan papir; ko ti da le polovičke bankovcev in podobno.

V Pekingu je bila menjava deviz poseben »uradni hec«. Bila je sicer zakonsko prepovedana, vendar jo je relativno pragmatičen stari in tudi novi kitajski režim (pred Tiananmenom in po njem ne le dopuščal, temveč celo – organiziral. Kot vsaka dežela v razvoju, je tudi Kitajska potrebovala tuj kapital. Problem je nastal, ko tujci svojih velikih profitov niso mogli vzeti iz Kitajske, kajti kitajski juan ni konvertibilen.

Zato je vlada spodbujala tuje korporacije, da so po ulicah Pekinga postavile majhne lesene hišice, kjer so uradno prodajali ne-kakšne spominko ali pijače, v bistvu pa so bila to mesta, kjer so turisti lahko zamenjevali svoje devize. Na ta način so tuje korporacije prihajale do deviz, ki so jih

potem lahko vlagale, kjerkoli se jim je pač zdelo.

Neki kanadski manager, ki sem ga srečal na nočni vožnji z vlakom iz Pekinga proti majhnemu mestecu, ki slovi po tisočih sfingah, vzhidanih v votline hriba v bližini mesta, mi je pripovedoval o ogromnih profitih, ki jih je nje-gova ameriško-kanadska korporacija vlekla iz Kitajske. Šlo je za največji odprti kop železove rude na svetu. Vsak tuj manager je imel v tem projektu plače okoli 20.000 dolarjev mesečno, ameriško hišo in vse udobje, ki ga ima sicer v ZDA. Domačini dobivajo le nizke mezde, ki pa so še vedno večje kot mezde kitajskih delavcev, ki delajo v kitajskih podjetjih oziroma le-ti brez tujega kapitala sploh ne bi imeli dela. Nerazviti in revni pač vedno potegnejo krajši konec, na takšen ali drugačen način.

(Nadaljevanje prihodnjici)

DE časopis slovenskih delavcev

● Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942
● DE – časopis slovenskih delavcev je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije

● Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479
● Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956
● Namestnik glavnega urednika: Franček Kavčič, telefon 311-956, 313-942
● Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 116-163, 311-956, 313-942
● Časopis urejajo: Andrej Agnić (Sindikalni zaupniki) Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Frančeskin (Življenjska raz-potja), Ivo Kuljaj (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Kriznik (Kažipot), Robert Pekljaj (novinar), Boris Rugelj (Na tržnem prepihu), Sonja Seljak (lektorica), Andrej Ulaga (Na tržnem prepihu), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956
● Naročnina: 321-255
● Posamezna številka DE stane 66 tolarjev
● Žiro račun: 50101-603-46834
● Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 2, Ljubljana
● Časopisni svet: Metka Roksančič, Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič

Ljubljana, 10. maja 1991

Marija k sebi consulting

Ljubljana, 10. maja 1991
Finmedia, Dom – Exim ali primer, kako se brez denarja kupi družbeno podjetje

ravbarkomanda

14. junij

DE časopis slovenskih delavcev

13

drhal pa veselo krade naprej

Očitna kraja družbenega premoženja

Famozna »dokapitalizacija« podjetja DOM – EXIM v primežu kontrole SDK

Mešetarjenje s posojili

Osumljena direktor mešane družbe DZS d.d. in pomočnik direktorja za marketing

(mf) LJUBLJANA, 7. – Ljubljansko temeljno javno tožilstvo je dobilo kazensko ovadbo kriminalistov zoper Uroša I., 57, direktorja Državne založbe Slovenije d.d., in zoper pomočnika direktorja za marketing te mešane družbe Rudija Š., 43, oba sta iz Ljubljane. Osumljena sta zlorabe položaja ali pravic odgovorne osebe.

Uroš I. in Rudi Š. sta po podatkih policije osumljena, da sta kratkoročni kredit desetih milijonov tolarjev, ki ga je po 65 odstotni obrestni meri najela DZS d.d. pri Slovenski državni kmetijski banki, poso-

dila zasebnemu podjetju Finmedia, v kateri sta bila družabnika. Posodila naj bi ga dolgo, ročno za dobo desetih let, dogovorili so se, da je moratorij za odplačevanje obresti tri leta, obrestna mera pa je bila 40 od-

stotna. Janko Š. se je na pogodbi podpisal kot predstavnik kreditodajalca Finmedia d.d., kot kreditodajalec DZS pa Uroš I. S tem naj bi sebi in družabnikom pri Finmedii že v prvih treh mesecih uporabe kredita pridobila 465.404,30 tolarjev premoženjske koristi, za kolikor sta seveda oškodovala DZS d.d. Seveda pa bo ta korist v celotnem desetletnem obdobju še precej višja.

Poleg tega sta omenjena tudi osumljena, da sta 10. maja lani iz sredstev DZS d.d. Finmedii d.d. odobrila po 40 odstotni obrestni meri dolgoročni kredit za deset let v višini dva milijona tolarjev. Ta denar je Janko Š. kot v.d. direktorja Finmedia d.d. še isti dan po 75 odstotni obrestni meri kot kratkoročni kredit posodil zasebnemu podjetju Noris d.o.o. Po enem mesecu, ko so bila ta sredstva vrnjena, je Janko Š. v imenu Finmedia v dogovoru z Urošem I. posredoval kratkoročni kredit podjetju Plutal d.o.o. po 127

obrestni meri, ki se je potem zvišala na 185,34 odstotno obrestno mero. Tako sta bila last DZS d.d., skozi zasebno delniško družbo Finmedia d.d. sebi oziroma družabnikom pridobila 266.607,60 tolarjev protipravne premoženjske koristi. Čisto po nepotrebnem naj bi v posle po nižji obrestni meri vključila Finmedia d.d. kajti z zainteresiranimi podjetji bi se lahko dogovorila neposredno.

Uroš I. je tudi osumljen, da je septembra 1991 iz sredstev DZS d.d. plačal ekspertizo o pravni konstrukciji ustanovitve podjetja Finmedia d.d. in podjetja Dom – Exim d.o.o., v katerem ima Finmedia d.d. večinski delež (dobila ga je že s prej omenjenim desetmilijonskim kreditom). Študijo je izdelala skupina doktorjev znanosti Slovenskega inštituta za management. Uroš I. pa je zanj odštél 112.200,00 tolarjev. Za to vsoto je seveda oškodoval DZS d.d..

ravbarkomanda

Rezime

Nашa lepljenka pravzaprav ne potrebuje nobenega komentarja. Zgolj za ponazoritev: zgornji naslovi zadevajo tako imenovano dokapitalizacijo podjetja DOM-EXIM s strani zasebnega podjetja FINMEDIA d.d., ki je nastala s prenosom »olastninjenega« kapitala Državne založbe Slovenije d.d. in o kateri smo v našem časniku v rubriki »Ravbarkomanda« večkrat obširno pisali v lanskem letu. Kajpak je bilo naše pisanje kot bob ob steno. Ustanoviteljem in družbenikom Finmedia d.d., se pravi ljudem iz Državne založbe Slovenije d.d. je v spregi z nekaterimi vidnimi »maherji« iz slovenskih gospodarskih in bančnih logov uspelo doseči prav vse cilje, ki so si jih zastavili. Sposojeni članek iz Dnevnika (7. april) pa nam govori, da se famozna »dokapitalizacija« in »lastninjenje« družbenega premoženja še nista končala, ampak se veselo nadaljujeta. To pa je samo nov dokaz, da na področju privatizacije vlada zakon džungle, ki pomeni na eni strani raj za »maherje« in čisto navadne lopove, na drugi pa seveda smrt za družbeno premoženje. Samo upamo lahko, da pomeni poseg ljubljanskih kriminalistov konec tega barbarizma brez primere. Ali pa smo se tudi tokrat zmotili in bodo novopečeni lastniki vnovič dokazali, da niso kršili zakonov. V tem kaosu tudi to ne bi bilo pesenečenje.

NEUE SLOWENISCHE KUNST

Mariborčani so se preimenovanja ulic in trgov lotili s kančkom humorja. To je razveseljivo, manj razveseljivo pa bo seveda strošek za ta humor.

Cesta I. Internationale naj bi bila poslej Bleiweisova cesta, Cesta proletarskih brigad naj bi se preimenovala v Celovško cesto, Dvoetažni most v Mlejski most, Djakovičeva ulica v Štihovo ulico, Kardeljeva cesta v Triglavsko cesto, Leninov trg v Trg Maistrovih borcev, Partizanska cesta v Slovensko cesto, Titova cesta v Tržaško cesto, Titov most v Tržaški most, Trg B. Kraigherja v Toti most, Trg revolucije v Trg republike, Trg B. Kidriča v Kolodvorski trg, Ulica V. Kraigherja v Franciškansko ulico, Ulica heroja Jevtiča v Ulico pregnanih (ha, ha, ha!!!) in Ulica Moše Pijadeja v Glazerjevo ulico.

V Miklavžu pri Mariboru je bil oskrunjen spomenik na mestu, kjer je bilo leta 1941 ustreljenih prvih šest talcev na Štajerskem. Zlikovci so odstranili venec s šestimi glavami, pomnik pa tudi na več mestih našagali. Ker je bil iz bakra, nekateri Mariborčani sumijo, da je šlo lahko tudi za poskus kraja.

AMERIŠKI DELAVCI POSTAJAJO LASTNIKI

»Jefreya Sachsa cenim kot strokovnjaka za zbijanje hiperinflacije, nikakor pa to ne velja, ko gre za njegovo delo na področju lastninjenja, še zlasti notranjega (delavskega) lastništva. Sachs nima tovrstnih izkušenj... S temi besedami je komentiral Sachsovo vlogo pri nastajanju slovenskega modela lastninjenja ameriški profesor Joseph Raphael Blasi, najuglednejši strokovnjak za področje lastništva zaposlenih v ZDA, avtor knjižne uspešnice »Novi lastniki« in svetovalec ameriške vlade.

V nasprotju z nekaterimi domačimi pojmovanji tako imenovanega insiderstva, ki

naj bi kazilo upravljanje podjetij in škodljivo vplivalo na gospodarnost podjetij, je ameriški profesor udeležencem Gospodarskega foruma pri Socialdemokratski uniji in Socialistični stranki razgrinjal presenetljivo drugačne poglede in podatke. Po njegovih besedah dobiva lastništvo zaposlenih v ameriških korporacijah vedno večje razsežnosti. Zanimivo pa je tudi to, da so bila lani ameriška podjetja, v katerih so delavci delni ali večinski lastniki, uspešnejša od tistih, v katerih zaposleni nimajo delnic.

Več o tej temi boste lahko brali v naslednji številki DE.

Preberite ta teden v slovenskem tedniku.

NOVA DOBA

VIS BI RADA POSTALA CIA

BEDA CELJSKEGA PARLAMENTA

LASTNINA JE TATVINA

POLAKIRANI NOVOMEŠČANI SE NE SVETIJO

ALI ŠTUDIRA SAMO ŠE LJUBLJANA

NOVA DOBA JE NAJBOLJŠI ČASOPIS ZA SLABE ČASE. NAJCE-NEJŠI, NAJHITREJŠI IN NEUSMILJEN DO GRABEŽLJIVIH NOVOPEČENIH OBLASTNIKOV.

Horoskop

Mali potepuh

Ameriški režiser in igralec angleškega rodu Charles Chaplin (rojen 16. aprila 1889), je bil eden najznamenitejših, če ne celo najznamenitejši komik vseh časov. Svojo svetovno slavo si je pridobil že v časih nemega filma, ko je ustanovil znameniti lik potepuha v prevelikih čevljih, mahedravih hlačah, s polcilindrom in palico ter z majhnimi brčicami, ki so spominjale na druge prav tako znane brčice njegovega sodobnika Adolfa Hitlerja (rodila sta se v razmiku štirih dni). Kot mnogi drugi asi neme komedije je igral junaka, ki načelno ni nič kriv in ima vedno smolo, da naleti na zoprne primerke ljudi, ki ga gnjavijo. Najpogostejše so to obhodni policaji, pa napihnjeni služabniki boljših družin, natakariji in podobni »nižji« primerki oblasti in reda. S pomočjo prebrisanosti in, jasno, omejenosti svojih mučiteljev junak končno zmaga v obliki bolj ali manj smešnega konca in odhiti novim prigodam naproti. Ko so s pojavom zvočnega filma mnogi zvezdniki nemega zatonili v pozabo, pa je Chaplin svoje smešnice uspel prilagoditi novemu času in tipičnim nemim gagom dodal tudi duhovite dialoge. Njegov najbolj znan film (in obenem tudi edini film s politično vsebino) pa je »Veliki diktator«. V njem igra Chaplin dvojno vlogo: diktatorja Hynkla (mišljen je Hitler) in židovskega brivca, ki je zaradi svojega porekla med tistimi, ki bi jih Hynkel v Tomaniji (Nemčiji) želel iztrebiti. V tem filmu je bilo mnogo smešnih zapletov, ki so postali slavni po vsem svetu, recimo zapleti ob prihodu Benzina Napolonija (Mussolini), pa obred izbire žrtve, ki se bo vtihotapila v palačo in žrtvovala svoje življenje pri razstrelitvi palače skupaj z diktatorjem, pa zapleti pri rokovanju z velikim topom na fronti in še bi lahko naštevali. Kakorkoli že, Chaplin se je vpisal v svetovno zgodovino kot velik komik.

Že v mladosti je bil Chaplin mala barabica in potepin. Nekoč ga je mati oštevala in pri tem seveda ni pozabila na njegove pajdaše (klasično: sinek ni najbolj kriv, kriva je njegova družba). Mati je bila torej jezna:

»Ali ne moreš malo mirovati? In navsezadnje, nikjer ni zapisano, da se moraš vedno igrati s temi pokvarjenimi dečki. Zakaj si ne poiščeš boljših?«

»Saj sem jih hotel, pa jih njihovi starši ne pustijo, da bi se igrali z menoj.«

V tem tednu so bili rojeni še slovenski pesnik Matej Bor, ruski učenjak Mihail V. Lomonosov, italijanski slikar in znanstvenik Leonardo da Vinci in francoski pisatelj in kritik Anatole France.

Deni

WANTET

Dead or alive.
Reward: 1000 SLT

SNS, Zmago Jelinčič

VREME

Piše: Andrej Velkavrh

Sonce, sonce

Dnevi tečejo in še malo, pa bomo sredi aprila. Zadnje dni je sonce postalo vsaj nekoliko pogostejši gost, ponekod še preveč, in cvetni popki in listni brsti so že napeti.

Sončnega, toplega vremena pa smo tudi ljudje že potrebni. Če se bo april vsaj približno držal povprečja, si lahko obetamo skoraj 40 sončnih ur več kot marca (povprečje za april v Ljubljani je 161 sončnih ur). Ker pa je bil letošnji marec nadpovprečno sončen, morda razlika ne bo tolikšna. In kaj je pravzaprav sončno sevanje, sončni žarki, sončna toplota...? To so elektromagnetni valovi, ki se gibljejo s svetlobno hitrostjo. Sevanje, ki doseže vrhni sloj ozračja, na poti do tal oslabi. Del, ki se v atmosferi absorbira in v precej zmanjšani količini doseže Zemljo, so ultravijolični (UV) žarki. Ti oslabijo v plasti ozona, ki je v stratosferi. Največja koncentracija tega plina je na višini okoli 25km. UV svetlobe človeško oko ne vidi. Marsikdo misli, da je ozonska luknja eden od vzrokov pojava »tope grede«, tj. postopnega zviševanja globalne temperature Zemlje. Vendar naj povem: tudi če bi ves del UV svetlobe, ki se, zaenkrat še, absorbira v ozonski plasti, prišel do tal, bi bilo to le bornih 0,4% dodatne jakosti. Drugi prispevki k zviševanju zemeljske temperature so dosti dosti večji.

Ob koncu tedna bo marsikje sončno vreme. Burja, ki bo pihala na Primorskem, bo v nedeljo ponehala. Tudi v začetku drugega tedna bo še suho. Temperature bodo v okviru povprečja.

Zupanov srd

Marjan Zupan, edini pametni človek na sedežu KNSS (tja je prišel kot tehnološki presežek socialističnih sindikatov) je ogorčen nad »rdečkarji« v vodstvu svobodnih sindikatov. Kako tudi ne, ko pa mu ti nočejo izplačati odpravnine, ki Marjanu po vseh zakonih pripadajo za 26 let nesebičnega predavanja v boju za oblast delavskega razreda. Denar ne smrdi!

Anžurjevi časi

Marjan Anžur, predsednik upravnega odbora Adrie Caravan iz Novega mesta, toži, da ga »hajka« proti njemu spominja na

najbolj svinčene čase v sedemdesetih letih. Ljudje, blizu novomeškega župana Marjana Dvornika, vedo povedati, da se je nekdanji direktor IMV Jurij Levičnik ob tej izjavi dvakrat obrnil v grobu. Menda Levičniku ni šlo v glavo, kako more biti produkt nekih časov hkrati tudi njihova žrtev. Vse se vrača, vse se plača!

Ruplov dodatek

Dimitrij Rupel, slovenski zunanji minister se pritožuje, da je najslabše plačan minister, ker mu Lojzek ne prizna dodatka na uspešnost. Ja, kaj si pa misli tale Dimsi, da je za dodatek dovolj, če so nas priznale ZDA in razen Kitajske vse pomembnejše države mednarodne skupnosti? Daleč od tega. Za povišico je potrebno najprej navezati diplomatske stike s šefom, najbrž pa mu ne bi škodil tudi kak skupen obisk z njim, denimo društva pritkovalcev na Trški gori ali čebelarjev v Zgornjem Kašlju. Tudi spoštovanje kake božje zapovedi in stila »šef ima vedno prav«, ki visi v vsaki resnejši uradniški pisarni, mu ne bi škodilo.

Kuli

Humoreska

Titova cvetna nedelja.

– V nedeljo je cvetna nedelja – smo navidez neprizadeto izjavili, ko smo vstopili v bife Bližnja srečanja posebne sorte.

»Mhm,« se je takoj odzval tovariš Neposredni proizvajalec splošnih strok, ki je kot navadno ždel na svojem prostorčku za šankom in pil svoje pivo.

– Boste šli v cerkev? smo ga vprašali.

»Mhm,« je redkobesedno odvrnil.

– Z butarico?

»Ne!«

– Torej kar tako, brez?

»Ne, pač pa z oljno vejico. Očitno vi kot novopečeni kristjan ne veste, da so včasih kmečki ljudje na cvetno nedeljo šli v cerkev z butarami, bolj nobel populacija pa z oljninimi vejicami.«

– Ja in vi se zdaj štejete k bolj nobel ljudem, ker pač živite v mestu?

»Kje pa! Bi šel z butarico, ampak na butarico je treba

obesiti pomaranče, jaz pa zanje nimam denarja. Bi bil prevelik strošek.«

– No, oljna vejica pa je tudi simbol miru. Če jo boste držali v ustih, boste glumili pravega goloba miru...

»Ne bodite zlobni. Res je oljna vejica simbol miru, miru pa nam prav te dni na področju nekdanje Jugoslavije najbolj manjka. Kar pogledajte, kaj se dogaja v Sarajevu...«

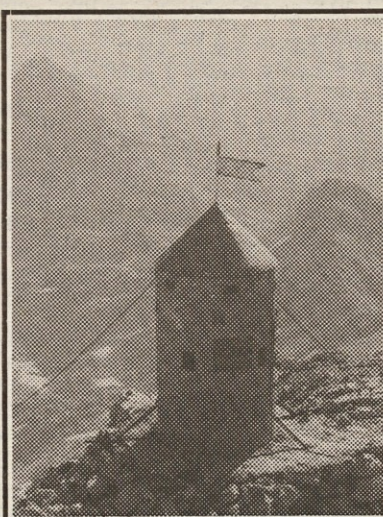
– Že res, ampak v Sarajevu te dni mir proslavljajo s povsem drugačno ikonografijo. Nosijo Titove slike in skandirajo »Mi smo Titovi, Tito je naš.«

– Ja, saj sem tudi jaz hotel namesto butarice oziroma oljne vejice v nedeljo poromati v cerkev z maršalovo sliko, pa sem jo prodal, dokler je bil še čas.«

– In zdaj vam je žal?

»Seveda! Veste, kakšen show bi bil, ko bi jaz v nedeljo zakorakal k maši s Titovim portretom in iz vsega grla zapel: »Druže Tito mi ti se kunemo, da sa tvoga puta ne skrenemo!«

Bogo Sajovic

DE	STAROGR. ZAKONODAJALEC	KRAJ NA PAŠMANU AVTOR. UST. VARJALEC	DE	SLAVNI FINSKI KIPAR (WÄINÖ)	DELOVNO OBMOČJE. OKOLIŠ	SLANO STEPSKO JEZERO V OSRED. AZIJI	AVTOR KRIŽANKE R. NOČ	STARO-RIMSKI POZDRAV	FINSKA PARNA KOPEL	OLGA JEŽ	KRALJEVI-NA V JUŽ-NI AFRIKI	NEKDANJI KOZAŠKI POVELJNIK	DE
DEL KNJIGE, PLAT							ITALIJ. MESTO V PADSKE NIŽINI						MADŽ. IZEN. IME
ZAPREKE, PREGRADE							KONJSKI POVODEC ŽARKO PETAN				REKA NA KAVKAZU KROŠNJA, OBRŠA		
GAJ									ZIMBABV. POLITIK (JOSHUA) RAZBOJNIK				
KRAJ PRI LJUBLJANI, NAD RUJNOM						FR. MATEMATIK IN FIZIK (ANDRE MARIE)	OBLOGA ATLET-SKIH STEZ KOS CELOTE						
DOMOVINA NEANDERTALCEV									CHAPLINOVA VDOVA FR. IGRALKA VERSOIS				
DE	CVILEŽ												

Nagradna križanka št. 15

Rešeno križanko nam pošljite do 21. aprila 1992 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p.p. 479, na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 15. Nagrade so: 1.000, 700 in 500 tolarjev. Rešitev nagradne križanke št. 13

SPRINT, APULIJA, FRANCE PRESEREN, REKA, LOIRE, ISA, ADEN ERA, SATEN, GATA, TON, ANINA, IVA, TITAN, KSI, SARDINA, IS, ČK, TT, RAA, ŽANDAR, IEPR, OKAMNINA, KLETARSTVO, OKA, AJDA, ATLAS, RAL. Izžrebani reševalci nagradne križanke št. 13. 1. Miro Kastelic, Hladilniška pot 26B, 61260 Lj.-Polje, 2. Ljudmila Hrastnik, Rimska ul. 5, 61380 Cerknica, 3. Pepca Majdič, Dolenja vas 2, 61410 Zagorje ob Savi. Nagrade bomo poslali po pošti.